

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1901. Andra Kammaren. N:o 23.

Onsdagen den 17 april.

Kl. 11. f. m.

§ 1.

Upplästes följande till kammaren inkomna läkareintyg:

Att herr ingenjör *J. H. G. Fredholm*, som den 14 dennes insjuknade med symptom af hjernkongestion och förlamning af venstra benet, tills vidare icke kan deltaga i Riksdagens arbete, intygas

Stockholm den 17 april 1901

Adolf Grundal.
Legitimerad läkare.

§ 2.

Herr statsrådet m. m. grefve *H. Wachtmeister* öfverlemnade Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående upplåtelse af den kronan tillkommande jordegareandel i grufva.

Den kongl. propositionen bordlades.

§ 3.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet herr *N. Boströms* å kammarens bord hvilande motion, n:o 180.

§ 4.

Föredrogs, men bordlades åter bankoutsrottets memorial n:o 8 och sammansatta banko- och lagutskottets memorial n:o 4.

§ 5.

Härefter föredrogs och godkändes bevillningsutskottets memorial n:o 22, angående förtydligande af bestämmelserna om stämpelafgift för insättning å depositions- och kapitalräkning.

§ 6.

Angående ändring af tulltaxan i fråga om arbetad kautschuk
m. m.

Till afgörande förelåg härefter bevillningsutskottets betänkande n:o 23, i anledning af väckt motion om ändring af tulltaxans bestämmelser rörande arbetad Kautschuk eller Gummi elasticum och Gutta percha.

Uti en inom Andra Kammaren afgifven motion, n:o 28, hade herr O. Trapp föreslagit, att, med ändring af vissa af de nu gällande bestämmelserna rörande tullbehandlingen af kautschuk och gutta-perchavaror, ofvan anförda rubriker i tulltaxan måtte erhålla följande förändrade lydelse:

»Kautschuk eller Gummi elasticum, vulkaniserad		
eller icke, samt Gutta percha:		
oarbetad	—	fri.
arbetad:		
i skifvor utvalsad:		
af 5 mm. tjocklek eller deröfver, med		
eller utan väfinlägg	1 kilogram	1: 20
af mindre tjocklek än 5 mm. med eller		
utan väfinlägg	1 kilogram	0: 60
<i>Anm.</i> Kautschuk af mindre tjocklek än		
en mm. med väfinlägg tullbehandlas		
såsom Väfnader, vattentäta.		
tråd, rör, slangar, buffers, maskinremmar		
och packningar, äfven i förening med		
andra material, samt knifskaft och		
ämnen dertill	1 kilogram	1: 20
andra slag, ej specificerade, härunder		
inbegripna skodon och i trähylsa infattad		
kautschuk	1 kilogram	1: 20
<i>Anm.</i> Intet afdrag i vigten medgifves för		
askar, kartor och pappersomslag.»		

Utskottet hemställde,

att Riksdagen måtte besluta, att ifrågavarande tulltaxerubrik skall erhålla följande förändrade lydelse:

<i>Kautschuk</i> eller <i>Gummi elasticum</i> , vulkaniserad eller icke, samt <i>Gutta percha</i> :			
oarbetad	—	fri.	
arbetad:			
ebonit (hårdgummi):			
plattor, rör, tråd och stänger	—	fria.	
andra arbeten, ej specificerade	1 kilogram	1: 20	
andra slag:			
i skifvor utvalsad:			
af 5 mm. tjocklek eller deröfver, med eller utan väfinlägg	1 kilogram	1: 20	
af mindre tjocklek än 5 mm., med eller utan väfinlägg	1 kilogram	0: 60	
<i>Anm.</i> Af mindre tjocklek än 1 mm. med väfinlägg tullbehandlas såsom Väfnader, vattentäta.			
maskinremmar, äfven i förening med annat material	1 kilogram	0: 60	
tråd, rör, slangar, buffers och packningar, äfven i förening med annat material	1 kilogram	1: 20	
andra arbeten, ej specificerade, härunder inbegripna skodon och i trähylsa infattad kautschuk	1 kilogram	1: 20	
<i>Anm.</i> Intet afdrag i vigten medgifves för askar, kartor och pappersomslag.			

Angående ändring af tulltaxan i fråga om arbetad kautschuk m. m.
(Forts.)

Vid betänkandet voro fogade reservationer af herrar *Fredholm*, *Jansson* i *Krakerud*, *Lundström*, *Meyer*, *Persson* i *Killebäckstorp*, *Olsson* i *Sörnäs*, *Brodin* och *Wijk*.

Sedan utskottets hemställan blifvit uppläst, anförde:

Herr *Jansson* i *Krakerud*: Herr talman, mine herrar! Det är vanligt eller åtminstone förekommer det ibland, att personer väcka motioner om nya eller förhöjda tullsatser och dervid taga till alldeles orimliga belopp. Men den nu föreliggande motionen synes mig verkligen ur denna synpunkt öfverträffa alla dylika förslag, som förekommit till behandling i Riksdagen, för så vidt jag kan erinra mig dem.

Motionären föreslår, och utskottet har äfven tillstyrkt, att »tråd, rör, slangar, buffers och packningar, äfven i förening med annat material» skulle draga en tull af 1: 20 kr. per kilogram. Jag skall med anledning deraf, och då det är svårt för de af kammarens ledamöter, som icke haft tid att egna sig åt denna fråga, att kunna bedöma, huru det kan komma att ställa sig, om utskottets förslag skulle bifallas, tillåta mig att gifva några exempel derpå. Visserligen hafva alla ledamöter af kammaren fått upplysningar om dessa förhållanden af en firma här i *Stockholm*, särskildt beträffande frågan,

Angående ändring af tulltaxan i fråga om arbetad kautschuk m. m.
(Forts.)

huru tullen skulle komma att ställa sig i förhållande till varans värde. Men för att styrka dessa uppgifter, som börja med 33 procent och sluta med 100 à 400 procent af varans värde, skall jag be att få förevisa ett par tre artiklar.

Den första, som herrarne här kunna se, är af rent gummi. Den väger icke fullt två kilogram, ty det har kommit af ett litet stycke på ändan. Men om den vore ett par tum längre, skulle den väga 2 kilogram. Om det nu skulle betalas 1:20 kr. per kilogram i tull, så blefve det för en sådan bit 2:40 kronor i tull. Nu är jag naturligtvis icke fackman på detta område, och följaktligen kan jag icke säga, huru många sådana bitar det kan tillverkas vid en fabrik på en dag, men så mycket torde väl både jag och kammarens öfriga ledamöter kunna förstå, att det icke är så synnerligen mycket arbete nedlagdt på den här biten. Om jag antager, att en fabrik kan tillverka 1,000 sådana om dagen och tullen sättes till 2:40 kronor för ett dylikt stycke om 2 kilogram, så gör endast tullen för dagstillverkningen 2,400 kronor, och sedan komma naturligtvis arbetet och öfriga priser till.

Man klagar ju öfver höga spannmålstullar, och det må erkännas, att detta klagomål är rättvist, då man betraktar frågan från konsumenternas synpunkt, men betraktar man denna fråga från producenternas synpunkt, så äro tullsatserna å spannmål försvinnande små i jämförelse med dem, som här äro i fråga. Ty det vill till en mycket stor jordbrukare, om han på ett år skall få så stor inkomst genom spannmålstullarne, som en enda fabrik skulle få på enda dag genom de nu föreslagna tullsatserna.

Jag skall vidare be att få visa en annan artikel. Här är ett rör, hvilket, som vi alla se, är lindadt med jern både inuti och utomkring. Detta rör användes hufvudsakligen i brandsprutor, som behöfvas, då man skall släcka eld, och synnerligast i de större städerna: kan det vara rimligt att ålägga dem en dylik skatt för utföandet af en så allmännyttig verksamhet som att släcka vådeld, som den, hvilken skulle blifva en följd af den af utskottet föreslagna tullsatsen? Enligt denna skulle detta stycke komma att draga ungefär 2:40 kronor i tull. Jag har icke vägt det, men de af herrarne som önska, kunna känna på det och jämföra det med det stycke, som jag först visade, och som väger nära 2 kilogram.

Jag har äfven ett annat prof. Herrarne finna, att detta stycke är lindadt mycket tätt med jern. Äfven detta jern skulle enligt utskottets förslag draga en tull af 1:20 kr. per kilogram. Nu kan jag upplysa, att dylika rör icke säljas i så små dimensioner som detta. Detta är endast ett prof, som skickats till en återförsäljare, för att han skulle kunna se, huru rören voro gjorda. De rör af denna konstruktion, som egentligen användas, hafva 6 à 8 tums diameter och äro lindade lika tätt med jern, men detta jern måste vara betydligt gröfre i tjocklek ungefär som ett finger, och herrarne kunna då lätt förstå, att hvarje tum af ett sådant rör kommer att kosta 2 kronor 40 öre i tull — jag säger detta endast förslagsvis, ty jag har icke gjort några vägningar af denna sorts

rör, men det förefaller mig sannolikt, att ett sådant rör med 6—8 tum diameter, lindadt med jern af ett fingers tjocklek, måste väga 2 kilogram per tum.

Det är på dessa skäl, som jag för min del icke kan vara med om det beslut, hvartill utskottet kommit, och följaktligen skall jag naturligtvis yrka afslag på utskottets hemställan.

Men jag skall derjemte be att få säga några ord om hvad utskottet meddelar på sjunde sidan af sitt betänkande. Utskottet säger der: »Det har nemligen blifvit utskottet meddeladt, att den årliga förbrukningen af gummivaror uppgår till» — och så följer en liten statistik öfver denna förbrukning. Jag vill stryka under det som utskottet säger, att detta »blifvit utskottet meddeladt», på det att ingen må öfverse detta och beskylla utskottet för att hafva lemnat en så vilseledande statistik. Jag vill påpeka, att det icke är utskottet, som lemnat dessa uppgifter, utan en annan person, som lemnat dem inför utskottet. Visserligen hade det ju varit bättre, om utskottet hade granskat dessa uppgifter och kunnat handla efter det resultat, hvartill det dervid hade kommit, men då utskottet har mycket att sysselsätta sig med, så kan det naturligtvis icke gå in i alla detaljer.

Slutligen skall jag be att något få fästa mig vid en synpunkt, som framhållits af utskottet och, om jag icke misstager mig, äfven af motionären. Jag skall emellertid läsa upp endast hvad som står i utskottets betänkande. Det heter der: »Förutsättningarna för utvecklingen af en dylik industri äro enligt utskottets förmenande lika stora inom vårt land som inom öfriga europeiska länder, då råvaran icke produceras inom Europa, utan måste hemtas från tropiska länder, hufvudsakligen Afrika, Sydamerika och Ostindien.»

Man kan ju med skäl tycka, att när det är samma förutsättningar för denna industri inom vårt land som i utlandet, det vore bäst, att gummifabrikerna finge arbeta under dessa förutsättningar och egna sig åt de artiklar, som de kunna tillverka, samt låta bli att begära tullar på sådana artiklar, som de icke kunna tillverka, för att under skydd af dessa tullar kunna experimentera på konsumenternas bekostnad. Dessa fabriker hafva ju redan en ganska hög tullsats på galoscher, och jag hemställer till motionären, att han till dessa fabriker ville framföra en hemställan, att de ville syssla med tillverkning af galoscher tills vidare och öfva sig deri, så att de kunde sälja detta fabrikat med fördel. Då det visat sig, att de uppnått denna skicklighet, så kunde man taga i öfvervägande, huruvida de icke kunde erhålla tull på någon annan vara, som de finge experimentera med. Men icke kan man väl ändå fordra, att konsumenterna inom vårt land skola åläggas en sådan beskattning, synnerligast som man icke har några garantier för att våra fabriker skola i en snar framtid kunna ernå det mål, som de önska, nemligen att förse den inhemska marknaden med allt, som behöfves i gummiväg. Om de misslyckas, om de icke kunna göra sådana varor, som äro hållbara och som duga någonting till, så måste konsumenterna taga sitt behof från utlandet. Det är nemligen icke samma

Angående ändring af tullen i fråga om arbetad kautschuk m. m.
(Forts.)

Angående ändring af tulltaxan i fråga om arbetad kautschuk m. m.
(Forts.)

förhållande beträffande konsumtionen af dessa varor som beträffande konsumtionen af galoscher. Ty om ett par galoscher går sönder, så kan man gå in i nästa bod och köpa ett par nya, men om en rem eller någonting annat i den vägen i en fabrik går i olag, så kan det åstadkomma stora förluster.

Jag skall, som jag nyss nämnde, be att få yrka afslag å utskottets hemställan.

Herr Trapp: Herr grefve och talman, mine herrar! När jag väckte denna min motion om ändring af tulltaxans rubriker för de tekniska gummivarorna, hade jag dermed två syften. Det ena af dessa var, att jag ville åvägabringa en revision af hithörande tulltaxebestämmelser, för att på så sätt vinna en säkrare tullbehandling af dessa artiklar. Mitt andra syfte åter med motionen var att bereda framgång åt en ny inhemsk industri, som här i landet har lika goda betingelser att kunna uppblomma, som den haft i hvarje annat europeiskt land. Om min motion vunne Riksdagens bifall skulle dessutom åt Sveriges arbetare beredas ökad arbetstillgång, och svenska staten skulle få större inkomst, samt derjemte skulle en sådan tull fördelaktigt inverka på vår handelsbalans, då ju importen skulle minskas. Allt detta synes mig vara väl värdt att arbeta för, och jag hyser därför verkligen den förhoppningen, att Riksdagen i detta fall skall vara af samma tanke som jag.

Emellertid vill jag gifva herrarne del af vissa bestämmelser i tulltaxan, af hvilka herrarne kunna finna, huru det ställer sig med förtullningen af dessa varor. Enligt rubriken n:o 281 i nu gällande tulltaxa äro tulfria bland annat slangar, maskinremmar och packningar, som äro de mest förekommande artiklarne i denna väg.

I afseende å *slangar* ber jag få bemärka att, oakadt de således enligt tulltaxan äro tulfria, enligt särskilda generaltullstyrelsens beslut:

a) ångslangar, bestående af väf och kautschuk samt försedda med lös omklädnad af ståltrådsflätning förtullas såsom »maskiner och redskap», — 10 % af värdet.

b) slangar med väf- och metalltrådsinlägg, afpassade af mindre dimensioner förtullas såsom spruttillbehör — 10 % af värdet.

Hvar gränsen ligger för dimensionen eller apteringens tydlighet är sväfvande och gifver anledning till olika tullbehandling.

Dessutom är det så, att kautschukcylindrar med tjocka väggar, afsedda att *afskurna* användas till beklädnad af jerncylindrar i tvättvridningsmaskiner införas ömsom tulfria såsom slangar och ömsom såsom kautschuk, andra slag — 1,20 per kilogram — men äro de afskurna, hänföras de alltid till denna senare rubrik, alltså 1,20 per kg. För att man skall undgå tull för remmar är det icke ovanligt, att de tillverkas på det sätt, att väfnilägget icke fortsättes till remmens ändar, utan vid dessa förses remmen till en längd af 15 à 20 cm. med kautschuk utan inlägg; när sedan tulltjenstemännen, som icke vilja förstöra remmen genom att skära i dess midt, skära i ändarna på remmen, finna de endast kautschuk, och remmen är tullfri. Som herrarne finna, vittnar detta om en viss klokhet hos im-

portören. Frågan gäller för honom endast att finna en tullkammare, der en upptäckt af väfinlägget förväntas icke komma i fråga.

Så komma vi till packningar. Då ha vi först rubriken »af kautschuk», och enligt denna äro de tullfria. Men det är ytterst svårt att veta, hvad som är att hänföra till packningar. Generaltullstyrelsen har dit fört till exempel ringar till konservburkar, men icke så kallad fensterdichtung, hvilken behandlas som kautschuk, andra slag, eller drager en tull af 1,20 per kilogram. Tätningar till mjölk- och mineralvattenflaskor äro också tullfria, åtminstone hos vissa tullkammare. Vidare ha vi packningar med väfinlägg, och dessa tullbehandlas såsom maskiner och draga således en tull af tio procent af värdet. Dock är denna bestämmelse något osäker på grund af generaltullstyrelsens beslut af den 16 oktober 1899, enligt hvilket *vissa* plattor tillsatta med grafit och asbethfibrer, skulle behandlas såsom »kautschuk i skifvor utvalsad, öfver 1 mm.» — det vill säga tullfria. Ringar till mindre hjul å transportkärror behandlas olika äfven vid samma tullkammare, i det att de än förtullas som maskiner med tio procent af värdet, än som kautschuk, andra slag, med en tull af 1 krona 20 öre per kilogram och än som buffers, då de äro tullfria.

Under sådana förhållanden kan importören omöjligen veta på förhand, hvilken tull han kommer att få betala. Det är ju visserligen så, att det till slut blir förbrukarne, som få betala tullen, men för att importören skall kunna vara säker, måste han beräkna sitt försäljningspris efter den högsta tullsatsen. Vi hafva alltså många gånger högre tullar å dessa ifrågavarande varor, än hvad den föregående talaren antog. Men ett sådant osäkert och sväfvande sakersnas tillstånd bör icke gerna få fortfara, och generaltullstyrelsen har också — enligt hvad jag sett af publikationen »Notiser från tullverket» för den 13 februari 1900 — hemställt till Kongl. Maj:t om önskvärdheten af att förändringar härutinnan måtte vidtagas. Några åtgärder från Kongl. Maj:ts sida har emellertid icke denna framställning föranlett. Mot mitt förslag om ändrade tulltaxerubriker, med de mindre ändringar af detsamma, som bevillningsutskottet föreslagit, har kongl. generaltullstyrelsen icke haft något att invända, och då alla andra europeiska länder tullbehandla alla gummivaror efter vikt, så synes det verkligen, som om det icke funnes något skäl för oss att tillämpa en annan princip. Herrarne hafva ju sett och hört, hvarthän det leder, om man skall ha ett sådant system, der varorna kunna tullbehandlas på olika sätt. Herrarne torde sålunda af hvad jag anfört finna, att jag för min framställning i detta afseende haft något berättigande.

Jag öfvergår nu till den andra sidan af saken, d. v. s. det lilla tullskydd af 60 öre å 1 krona 20 öre, som jag önskar för vissa gummivaror, och jag vågar förutsätta, att herrarne icke skola blifva så synnerligen missbelättna, om jag med tystnad förbigår och lemnar åt sitt värde de öfverdrifter, som stått att läsa i den störtflod af trycksvärta, som öfversvämmat Riksdagens ledamöter med anledning af denna i mitt tycke så oskyldiga motion. Dock tillåter jag mig

Angående ändring af tulltaxan i fråga om arbetad kautschuk m. m.
(Forts.)

Angående ändring af tulltaxan i fråga om arbetad kautschuk m. m.
(Forts.)

att med ett par ord kasta en belysning öfver dessa skrifter och den våldsamma agitation, som bedrifvits i detta afseende.

Huru intresserad den utländska gummifabrikationen är af behållandet af den fria införseln till Sverige eller — hvad som är liktydigt — förhindrandet af uppkomsten af en lifskraftig svensk gummiindustri, kunna herrarne sluta till, om jag citerar något ur en tysk tidning. Det är ett urklipp ur Deutsche Gummizeitung, och rubriken lyder: »Schwedische Zölle auf Kautschukwaren». Sedan det talats om den föreslagna tullen, säges bland annat: »Centralföreningen af tyska gummivarufabriker har egnat denna angelägenhet sin uppmärksamhet och till rikskansleren rigtat en inläga, som redogör för resultatet af hos föreningens medlemmar föranstaltade förfrågningar, och beder rikskansleren verka derhän, att i Sverige tullfrihet för gummivaror, så vidt den redan finnes, bibehålles, och att i öfrigt de svenska tullarne icke måtte undergå någon förhöjning, utan snarare nedsättning.»

Så förekommer det också en statistik öfver exporten från Tyskland till Sverige, hvaraf framgår, att år 1894 exporten af dylika varor från Tyskland till Sverige hade ett värde af 930,000 mark och 1899, d. v. s. 5 år derefter, hade stigit till 4- à 5-dubbla beloppet, nemligen 3,063,000 mark. Detta är endast exportvärdet och motsvarar icke på långt när hvad vi fått betala här i landet för gummivaror endast från Tyskland; och vi hafva äfven fått sådana från andra håll.

I en annan artikel i samma tidning angående samma tullar säges det: »Såsom saken för närvarande ligger, kan man med stor säkerhet antaga, att motionen skall antagas.» Jag hoppas, att denna tidning har rätt.

Tro nu herrarne, att de fabriker, som icke skytt vidtaga en dylik åtgärd som den jag här nämnt, nemligen att försöka genom sin regering utöfva pression på ett annat land, för att åt sig bevara eller monopolisera en dylik marknad, tro herrarne, att dessa fabriker skulle draga sig för att — låt vara genom användande af en mycket intresserad svensk importfirma och andra agenter som mellanhänder och skyddande förklädnad — draga sig för att genom insamlande af protester, genom broschyrer och annat tryck söka påverka Riksdagens ledamöter för sina intressen? Jag bara frågar.

Som sagdt, jag vill åtminstone i detta sammanhang icke vidare sysselsätta mig med dessa skrifter. Jag vill endast hafva påmint om den kända satsen, att den, som vill bevisa för mycket, bevisar ingenting alls. Och så låter jag herr Öberg fara i frid och lönar ondt med godt.

I stället vill jag säga några behjertansvärda ord om frågans principiella sida, och jag har då en så god auktoritet att åberopa som bevillningsutskottet. Jag ber därför att få anföra, hvad bevillningsutskottet säger på sid. 6:

»Hvad motionären till stöd för sin framställning anfört, synes utskottet innefatta goda skäl för ett bifall i hufvudsak till hans motion. Förbrukningen af tekniska gummivaror har under de se-

naste åren till följd af industriens uppsving i hög grad stegrats, och en inhemsk industri för tillverkning af sådana varor har också uppstått. Förutsättningarna för utvecklingen af en dylik industri äro, enligt utskottets förmenande, lika stora inom vårt land som inom öfriga europeiska länder, då råvaran icke produceras inom Europa, utan måste hemtas från tropiska länder, hufvudsakligen Afrika, Sydamerika och Ostindien. Ett väl afpassadt tullskydd för ifrågavarande industri är emellertid af nöden, derest densammas utveckling ej skall hämmas af en öfvermåttig konkurrens från länder, der fabrikationen af gummivaror fortfarande under längre tid än i vårt land och till följd deraf nått en högre utveckling. De af motionären föreslagna tullsatserna synas utskottet i allmänhet vara väl afpassade. Den höjning i priset på gummivaror, som, under förutsättning att priset ökas med tullens hela belopp, genom tullen skulle förorsakas, torde, enligt hvad från sakkunnigt håll blifvit utskottet meddeladt, belöpa sig för gummivaror, som nu äro tullfria, till omkring 20 procent af värdet samt för de gummivaror, hvilka, på sätt ofvan berörts, nu tullbehandlas med 10 procent af värdet, således endast till omkring 10 procent deraf. Det kan dock icke påstås, att de industrier, hvilka använda gummivaror och hvilka i allmänhet kommit i åtnjutande af tullskydd, skulle genom nämnda prisförhöjning i afsevärd mån betungas.»

Och så säger utskottet: »De föreslagna tullsatserna skulle sålunda medföra en förhöjning i konsumenternas omkostnader för ifrågavarande artiklar till belopp, som, då upplysning saknas om huru stor del af förbrukningen utgöres af nu tullfria gummivaror, icke kan bestämdt angifvas, men i regel icke torde kunna öfverstiga några hundra kronor.»

Äfven i det fallet har utskottet räknat för högt, ty det blir icke på långt när så mycket. Emellertid, hvad jag med min motion afsett, kan icke bättre tolkas, än bevillningsutskottet här gjort. Jag vill därför icke nu säga något vidare i denna sak. Möjligen får jag tillfälle att återkomma.

Jag inskränker mig alltså, herr talman, till att yrka bifall till min motion med de ändringar, bevillningsutskottet föreslagit, eller, med andra ord, jag yrkar bifall till utskottets betänkande.

Herr Olsson i Sörnäs: Då herr talmannen behagat uppropa mig, skall jag be att få säga några ord. I denna fråga har åtminstone till mig kommit så många uttalanden af sympati för afslag å motionen, att jag kommit till den öfvertygelsen, att jag för närvarande bör yrka afslag på utskottets betänkande i denna fråga.

Herr Biesert: Herr talman, mina herrar! De olägenheter, som de nuvarande bestämmelserna i tulltaxorna otvifvelaktigt hafva skapat för tullbehandlingen af gummiartiklar och hvilka herr Trapp nyss berörde, de finnas faktiskt der. Men jag hade icke trott, att dessa felaktigheter borde afhjelpas genom en så våldsam åtgärd, som han föreslagit, nemligen en tull af 1 kr. 20 öre per kilogram. Oegentlig-

Angående ändring af tulltaxan i fråga om arbetad kautschuk m. m.
(Forts.)

Angående ändring af tulltaxan i fråga om arbetad kautschuk
m. m.
(Forts)

heterna i tulltaxan borde väl kunna afhjelpas på annat sätt än genom sådana visst icke oskyldiga åtgärder som den föreslagna tullen på gummivaror.

Jag skall be att få betrakta saken från industriens synpunkt. Motionären säger, om jag icke minnes orätt, att våra svenska fabriker visat sig fullt kompetenta att tillverka tekniska gummivaror. Det är ett påstående, som jag vågar säga är väl djerft. Det är kanske för litet hvar af herrarne bekant, att näppeligen någon fabrikation är så svår och erbjuder så många vanskligheter för de tekniska ledarne som just fabrikationen af gummivaror, och jag vill med ett exempel visa, huru ofantligt svårt det är att tillverka goda saker, när det gäller gummiartiklar.

Jag har köpt en pappersmaskin från Tyskland. En af denna maskins hufvudbeståndsdelar är en jernvals, som är beklädd med gummi af ett visst slag och på ett visst sätt. Mot denna vals pressar en stor, upphettad cylinder papperet, så att det skall få en glatt yta. Maskinfabrikanten — det var en af de förnämsta i Tyskland på detta område — vågade icke taga denna gummibeklädnad från någon af Tysklands utomordentligt framstående gummifabriker. Han gjorde sin jerncylinder och skickade den sedan till Skottland, der en verldsberömd gummifabrik finnes, och derifrån fick jag valsen. Han har för öfrigt upplyst mig om, att han alltid gör så. Äfven vid maskiner, som han gör för Tyskland, går valsen till Skottland för att der beklädas. Denna vals måste hvarje år tagas ur maskinen för att klädas med nytt gummi. Jag har icke hört någon, som har försökt kläda en gummivals i detta speciella fall vid svensk gummifabrik, som icke varit missnöjd med försöket och återgått till den skottska fabriken. Här föreligger således ett fall, då de svenska fabrikerna icke visat sig kunna göra en tillfredsställande vara; det har icke ens lyckats i Tyskland, utan man måste anlita en specialfabrik i Skottland.

Det samma är förhållandet med gummiremmar. De tyska gummiremmarna åtnjuta ett allt utom godt rykte, och jag tror, att man i de allra flesta fall föredrager engelska eller amerikanska. Deremot är det andra saker, i afseende på hvilka tyskarne äro på detta område mera framstående än engelsmännen, bland annat i fråga om slangar.

Herr Trapp har i motionen klagat öfver, att den väf, som behöfves för inlägg i tekniska gummivaror, till stor del måste hemtas från utlandet. Det är ju möjligt, att de svenska fabrikerna göra det, men jag vet en fabrik i Kristiania, som gör balata-remmar, der väf är en hufvudbeståndsdel, och som tager denna väf hufvudsakligen från svenska fabriker. Då borde det väl icke vara omöjligt för svenska fabriker att taga sin väf från Sverige.

För öfrigt instämmer jag till fullo med herr Jansson, då han på tal om, att de svenska fabrikerna hafva samma förutsättningar för att lyckas i sin tillverkning som de utländska fabrikerna, sade, att det icke beror på tullskydd, huruvida man lyckas få en säljbar vara eller icke, utan att det beror på den tekniska ledningen. Ja,

hvad gummivaror beträffar, kan det till och med bero på en slump, om man äfven efter ihärdigt arbete får den vara, som man åsyftar. Att en fabrik, äfven om den försöker arbeta fram en specialitet, kan lyckas, kan jag bevisa dermed, att den fabrik, jag nyss nämnde, den norska remfabriken i Kristiania, som slagit sig på tillverkning af balata-remmar i konkurrens med den verldsberömda engelska firman Dicks, har lyckats att få afsättning icke blott på den skandinaviska halfön och i Finland, utan äfven i Frankrike, der tullen på sådana saker efter maximaltariffen är 90 cent. och efter minimaltariffen 70 cent. per kilogram, och äfven i Belgien, der det dock, i motsatt till hvad herr Trapp sade, är en värdetull af dels 10 och dels 5 procent å sådana tekniska gummivaror; men icke nog med det, utan den har uppträdt i sjelfva England och konkurrerat med Dicks. Häraf framgår, att en fabrik, som kommit in på rätt väg, kan reda sig utomordentligt väl utan någon tull, och vore det vid sådant förhållande icke klokare att, på sätt herr Jansson i Krakerud nyss framhöll, arbeta sig fram från den ena artikeln till den andra i stället för att söka göra alla möjliga saker, ehuru man icke vet, om man kan göra dem?

Utskottet har nu utan vidare antagit de uppgifter, som meddelats utskottet beträffande de särskilda industrier, som skulle komma att få betala den föreslagna tullen. Sälunda skulle den årliga förbrukningen af gummivaror för råsockerfabriker uppgå i medeltal till omkring 3,000 kronor o. s. v. Emellertid har jag från Kuntze & C:o erhållit ett annat meddelande, och då jag emottog detsamma, satte jag mig i förbindelse med denna firma och frågade, om den kunde stå för de meddelade siffrorna. »Naturligen göra vi det; hvem som helst kan komma upp på vårt kontor och kontrollera dem», erhöj jag till svar.

Jag vet nu icke, hvarifrån utskottet hemtat sina uppgifter, men dessa och de af Kuntze lemnade strida helt och hållet mot hvarandra. Hvem som har rätt, vet jag icke, men jag är böjd att tro, det Kuntze har mera rätt, därför att jag vet hvad jag sjelf förbrukar af tekniska gummivaror.

Då nu emellertid det förhåller sig så, att industrien i alla händelser är nödsakad att i många fall henta sina gummivaror från utlandet och då jag icke tror, att den föreslagna tullen kommer att hjälpa den inhemska tillverkningen, hvilken enligt min tanke beror på andra faktorer, så kommer jag att yrka afslag å det föreliggande förslaget.

Nyligen, då det var fråga om olycksfallsförsäkringslagen, uttalades det från många håll, att den ifrågasatta ansvarspligten för arbetsgifvarne skulle vara en alltför tung börda att bära. Jag vill emellertid endast framhålla, att denna börda är dock rättvis, men en sådan börda, som nu skulle läggas på åtskilliga industrier, är i många fall så tung, att det kan ifrågasättas, huruvida åtminstone vissa af dessa industrier verkligen kunna bära den. Då denna börda derjemte är orättvis, så vill jag endast säga: Låt oss industriidkare

Angående ändring af tull-taxan i fråga om arbetet i kautschuk m. m.
(Forts.)

Angående ändring af tull-taxan i fråga om arbetad kautschuk
m. m.
(Forts.)

slippa orättvisa bördor, så skola vi hafva lättare att utan knot bära de rättvisa.

Häruti instämde herrar *Anderson* i Hasselbol och *Johansson* i Öjja.

Herr Nyström: Herr talman! Då det af bevillningsutskottet afgifna betänkande i denna fråga icke kunnat öfvertyga mig om rättmätigheten af den föreslagna tullen, har jag försökt bilda mig en egen mening i frågan, och jag förmodar, att många af kammarens ledamöter skulle i likhet med mig vara glada öfver att erhålla några interiörer från det verksamhetsområde, som det nu är ifrågasatt att understödja med en icke så ringa tullsats.

Härvid har jag för det första gjort mig underrättad om, huru stora aktiekapital, som de beträffande bolagen hafva, och har då funnit, att år 1899 uppgingo aktiekapitalen för samtliga i bevillningsutskottet uppräknade gummifabriker till 2,023,900 kronor. Om jag från dessa fabriker fråndrager Malmö nya fabrik, som kom under tak i början af år 1900, vidare fabriken i Gislaved, som råkat ut för en brandolycka, hvarigenom fabriken verksamhet i slutet af år 1898 eller början af år 1899 måste inställas, och slutligen fabriken i Trelleborg, som ännu står under organisation och därför icke lemnat någon utdelning, så återstår ett aktiekapital af något öfver 1 million kronor — ja, jag kan säga exakta siffran 1,123,500 kronor — och härpå har enligt officiella uppgifter inhöstats en bevillningstaxerad inkomst af 209,662 kronor, hvilket gör en utdelning af inemot 20 procent. Jag är skyldig nämna, att i Upsala finnas två smärre fabriker, hvilka, såvidt jag vet, icke äro grundade på aktier, men sysselsätta 77 arbetare. Om jag nu antager, att vinsten på dessa sistnämnda fabriker vore lika stor som på de af mig förut nämnda, så skulle det blifva cirka 200 kronor på hvarje arbetare. Arbetareantalet inom alla fabriken uppgick nemligen år 1899 till 1,013. Beräknar jag nu, att 15,000 kronor skulle utgöra vinsten på rörelsen i Upsala, så återstår en vinst af 194,000 kronor, hvilket belopp utgör 17 procent på det år 1899 i dessa fabriker nedlagda aktiekapital. Detta är likväl ett jämförelsevis dåligt resultat för att vara vid gummifabriken i Skåne, ty går jag tillbaka till år 1898, finner jag, att den bevillningstaxerade inkomsten då var 369,657 kronor. Korrigerar jag nu denna med hvad som bör afdragas för Upsalafabriken och tillägger fabriken i Gislaved kapital af 400,000 kronor, ty denna fabrik gaf utdelning år 1898, så kommer jag till det resultat, att Skånefabriken år 1898 gånge en utdelning af 19,45 procent; och går jag tillbaka till år 1897, så finner jag, äfven om detta år icke var så gynnsamt som det nyssnämnda, att det i allt fall hade en vinst af 230,000 kronor eller ungefär 15 procent.

Dessa af mig meddelade uppgifter äro hemtade från kommerskollegii fabriksstatistik, men det vill synas, som om vinsten varit ännu större, ty år 1898 eller 1899, då Helsingborgsfabriken aktiekapital var 753,000 kronor, beslöts en tillökning af detsamma på det sätt, att innehafvare af två gamla aktier erhöi en ny. Detta

var således en utdelning af 50 procent. Det öfverensstämmer visserligen icke med de officiella uppgifterna, men det skämmer icke heller bort dem.

Nu kan man invända, att det är galoschfabrikationen, som har så lysande affärer, men att så icke är förhållandet med den tekniska gummifabrikationen. Ja, detta är ju helt naturligt, men i alla händelser har fabriken i Gislaved före år 1899 icke tillverkat galoscher, utan tekniska gummiartiklar, såsom bollar, hästskor och dylikt, och derpå förtjänat så bra, att den år 1896 gaf en utdelning af 17 procent. Utdelningen föll visserligen derefter, men den uppgick ändå till 6 procent år 1898, eller det år, då branden inträffade och en ny teknisk ledare antogs. Häraf torde emellertid framgå, att man kan tillverka tekniska gummiartiklar här i Sverige utan att blifva ruinerad, om man nemligen håller sig till sådana allmänna artiklar, såsom packningar, skifvor och dylikt, som äro lättare att tillverka och som, då dessa varor äro mera kuranta, gummivarufabrikerna enligt min tanke komma att slå sig på.

Dessutom finnes det en fabrik i Trelleborg, som är anlagd 1896 eller 1897, med ett aktiekapital af 300,000 kronor och en arbetarestock år 1898 af 160 och år 1899 af 150 man. År 1899 utgjorde tillverkningsbeloppet 356,000 kronor, och fortsätter man år från år med en sådan tillverkning, förmodar jag, att man icke är så oförståndig, att man gör det utan att hafva vinst derpå.

Fabriken i Trelleborg har, enligt hvad jag inhemtat ännu icke gifvit någon utdelning, hvilket ju är ganska naturligt, då den stått så godt som under organisation, men jag har hört, att fabriken går mycket bra, ehuru den förarbetar rågummi. Fabrikerna i Upsala gå till väga på ett annat sätt. De köpa färdigvalsadt gummi och göra deraf ringar till velocipeder samt sysselsätta en arbetarestam af 77 man och hafva en tillverkning till ett värde af 250,000 kronor.

Fäster man sig vid dessa nu anförda siffror, så förefaller det mig, som om det vore en mycket lukrativ affär vare sig man tillverkar galoscher eller teknisk gummi, och jag föränledes häraf att instämna med motionären och utskottet deruti, att det verkligen förefinnes naturliga förutsättningar i vårt land för att tillverka gummi-varor, så vida man icke kastar sig på tillverkning af omöjliga specialartiklar, såsom herr Biesert framhöll.

Herr Jansson i Krakerud har redan påpekat, att gummifabrikationen synes gå, om icke tillbaka, så åtminstone icke framåt, men det beror enligt mångas åsigt på, att galoscherna icke äro så bra. Man har nog litet hvar gjort den erfarenheten, och man blir styrkt i en sådan åsigt af importsiffrorna. Importen af galoscher har, trots tullskyddet, stigit oupphörligt. Den har under de 3 senaste åren, för hvilka uppgifter finnas, stigit med 600,000 kronor, under det att tillverkningen sjunkit med 400,000 kronor. Jag tror således, att det vore bättre, om galoschfabrikanterna egnade större omsorg åt denna tillverkning och läte andra saker vara, tills de fått sin hufvudfabrikation fullt klar. Emellertid må de ju sysselsätta sig med bifabrikation också — det kanske till och med är rätt, att de göra så

Angående ändring af tulltaxan i fråga om arbetad kautschuk m. m.
(Forts.)

Angående ändring af tull-taxan i fråga om arbetad kautschuk m. m.
(Forts.)

— men det synes mig, som om den stora vinst, som dessa fabrikanter hafva, skulle gifva dem tillräckligt med medel för att utveckla sina bitillverkningar utan att därför betunga andra industrier, som ingalunda kunna påräkna vinster af 17 procent, utan få nöja sig med 4, 5 à 6 procent.

Beträffande utskottets uppgifter rörande fabrikanternas behof af gummivaror — uppgifter, som äfven berörts af de föregående talarne, såväl herr Jansson i Krakerud som herr Biesèrt — så skall jag be att få framhålla, att behovet är vida större, än utskottet uppgifvit. Herr Biesèrt nämnde, att han varit uppe hos firman Kuntze & C:o och sjelf öfvertygat sig om, att förbrukningen af gummivaror är vida större än utskottet sagt. Ja, jag har också varit uppe hos Kuntze & C:o och fått samma uppgifter, och jag har tagit med mig papperen, som bevisa det. Här finnas massor af bref och telegram, som tala om, huru stor den årliga gummiförbrukningen är. Jag har icke fått tillåtelse att nämna namnen på de firmor, som gifvit dem, men det står herrarne fritt att taga del af deras innehåll. Dessa papper visa, att ett stålverk förbrukar gummivaror för bortåt 10,000 kronor om året och en sulfidfabrik för ungefär lika mycket. Tullförhöjningen skulle således icke — på sätt utskottet uppgifvit — uppgå blott till 2 à 300 kronor, utan skulle komma upp till minst 1,000 kronor årligen för dessa fabrikationer.

Jag skall vidare be att få korrigera ett annat påstående, som utskottet och motionären gjort, nemligen att den föreslagna tullen skulle komma att belasta de varor, som nu draga tull, med ytterligare 10 procent, och de varor, som nu äro fria, med 20 à 25 procent. Herr Jansson i Krakerud har redan visat hvilken orimlighet ett sådant påstående innebär. Det cirkulär, som vi alla fått från Kuntze & C:o, visar, att de föreslagna tullsatserna skulle komma att uppgå till mycket högre procent än 25 procent, särskildt hvad beträffar sådana artiklar, der gummi är blandadt med metall. — Men äfven för utvalsade skifvor skulle tullen komma att gå till högre procentbelopp än som uppgifvits. Tullen för utvalsade skifvor — de finare sorterna — skulle enligt utskottets förslag blifva 60 öre per kilogram. I Kuntzes böcker har jag sett, att sådana varor säljas till 1 krona 80 öre per kilogram. I kommerskollegii berättelse upptagas de till 3 kronor 50 öre à 4 kronor per kilogram, men, som sagdt, enligt Kuntzes böcker synes det, att de till konsumenterna säljas för 1 krona 80 öre per kilogram. Men detta är 3 gånger 60 öre, och tullsatsen skulle således vara 33 procent.

Huru jag än ser denna fråga, kan jag således icke finna, att jag med godt samvete kan gå med på utskottets förslag. Jag tror det blir förständigast af kammaren att afslå utskottets hemställan, och jag skall, herr talman, be att få göra samma yrkande.

Herr Petri: Ifrån min ståndpunkt ställer sig den förevarande frågan som en principfråga. Jag har varit och är öfvertygad om, att, i fall vi skola kunna uppamma någon svensk industri, som kan bibehålla sig och lemna arbete och förtjenst åt svenska folket, vi

måste söka skydda densamma genom lämpliga tullar emot en öfvermäktig utländsk konkurrens. Jag tror ej, att senaste tiders erfarenhet jäfvat detta åskådningssätt; och jag tror, att, om ej Riksdagen i det hänseendet gjort hvad den gjort, den svenska industrien skulle stå på en helt annan ståndpunkt, än den nu gör.

Hvad nu särskildt beträffar den ifrågavarande industrien, så är den en fabrikation, som delvis icke har något tullskydd och delvis åtnjuter ett visst skydd, och det torde därför vara nödvändigt att komma till tydlighet och klarhet i denna fråga. Här har man nu påstått emot utskottet, att det icke skulle vara skäl uti att gifva skydd åt den svenska gummiindustrien, medan fabrikanterna ej kunde tillverka så goda kvaliteter som de utländska. Ja, motionären säger, att de svenska fabrikanterna kunna göra det, och jag vet icke i det fallet, hvem som har rätt; men om det nu så skulle vara, att en och annan kvalitet icke skulle kunna tillverkas lika bra här i Sverige som i utlandet, så torde det väl vara en påtaglig sanning, att, om denna industri får skydd, fabrikanterna snart skola åstadkomma tillräckligt goda kvaliteter. Får denna industri deremot icke något skydd, blir det omöjligt för den att konkurrera med utländingen.

Här har nämnts, att valsar och gummiremmar skulle vara sådana artiklar, som icke kunde inom landet tillverkas. Ja, det kan ju så vara; men såsom en talare på vermlandsbänken anmärkte, så kunna dessa artiklar icke tillverkas ens i Tyskland, der industrien likväl är så högt uppdrifven, och följaktligen torde det vara en nödvändighet att tills vidare taga dessa artiklar från det land, der de kunna tillverkas, nemligen Skottland. Men, mine herrar, det är just på dessa artiklar, som tullen icke blifvit föreslagen så hög som på öfriga artiklar. Gummivalsar komma antagligen att behandlas såsom maskiner och draga en tull af 10 procent, och hvad gummiremmar beträffar, har tullsatsen af utskottet nedsatts från 1,20, som motionären föreslagit, till 60 öre per kilogram.

Jag skall be att få påpeka, att det ju är tydligt och klart, att, då tullen å en artikel höjes, en del andra industrier måste drabbas deraf. Det kan icke förekommas. Så länge tullar finnas, blir detta något, som icke kan ändras. Men då frågas, huru mycket de andra industrierna kunna drabbas af dessa tullsatser. Här har sagts, att de siffror, som af utskottet uppgifvits såsom den årliga förbrukningen för vissa industrier, icke skulle vara tillförlitliga. Jag vill nämna, att bevillningsutskottet fått sina uppgifter från en importfirma i Malmö, som drifver samma affär som Kuntze & C:o i Stockholm, och jag tror, att man får hysa lika stort förtroende till den ena som den andra af dessa firmor. Hvad beträffar de uppgifter, som jag sett från Kuntze & C:o, äro de tagna i så stor latitud, att de icke utesluta möjligheten af, att de siffror, som bevillningsutskottet meddelat, utgöra medeltal. Om man därför — såsom jag — anser, att bevillningsutskottets siffror äro rigtiga i hufvudsak, så tror jag, att det är riktigast att säga, att prisförhöjningen skulle blifva högst 20 procent. Jag har genom uppgifter från sådana butiker, der

Angående ändring af tulltaxan i fråga om arbetad kautschuk m. m.
(Forts.)

Angående ändring af tulltaxan i fråga om arbetad kautschuk
m. m.
(Forts.)

gummivaror säljas, sökt komma till en medeltalsberäkning, och den visar, att för en del artiklar kan tullen uppgå till 10 procent och för andra till 20 procent. Naturligtvis får man då icke endast räkna med de gröfsta och billigaste artiklarne; men dessa importeras äfven högst obetydligt. Det har betonats, att industrien har behof af en god vara, och därför komma de billiga artiklarne icke så mycket i bruk. Om således — såsom jag antager — den högsta tullsatsen, skulle komma att höja priset med 20 procent, så skulle denna förhöjning icke blifva så afsevärd för fabrikanterna. Ty med beräkning af den högsta förbrukningssumman skulle således råsockerfabrikerna få en ökad utgift af omkring 600 kronor, pappersfabrikerna 400 kronor, trämassfabrikerna 200 kronor, bryggerier och ångbåtar 60 kronor hvardera, valsqvarnarne 40 kronor, sågverk 30 kronor, och för brännerier och mejerier skulle det icke blifva någon nämnvärd förhöjning alls. Jag hemställer då, om en sådan — man kan väl säga obetydlig — förhöjning kan vara ett tillräckligt motiv för att afslå en begäran om skydd för en uppblomstrande svensk industri.

Den siste talaren på stockholmsbänken framhöll den stora vinst, som gummifabrikationen skulle gifva, och sade, att densamma därför icke skulle vara i behof af något tullskydd. Ja, jag har icke någon erfarenhet om, huruvida hans uppgifter voro rigtiga, men jag skall be att få fästa uppmärksamheten vid, att denna industri hittills arbetat under uppgående konjunkturer. Jag tror dock, att vi kunna vara ense om, att konjunkturerna nu torde vara i nedgående; och man får således icke taga i betraktande den möjliga vinst, som varit, utan tänka sig, huru det kan komma att blifva i framtiden. Den utländska industrien kommer att tränga på ännu hårdare, och vi veta, att man der till och med begagnar sig af det sättet att i främmande länder sälja varorna billigare, än de säljas i det egna landet. Vi hörde nyss af motionären, att denna fråga väckt stort uppseende i utlandet, och att det sports, att Tyskland på diplomatisk väg ämnade vidtaga åtgärder för att hindra en tullförhöjning. Detta tyckes visa, att det väl torde vara behof af tullskydd för dessa artiklar.

Herr greve och talman, på grund af hvad jag nu anfört skall jag be att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr Brodin: Herr talman, mina herrar! Motionären har som skäl för sin motion anfört, att dessa gummivaror förtullades så olika. Men för afhjelpandet af denna olägenhet hade det, synes det mig, varit lämpligast, om han föreslagit blott och bart de därför behöfliga ändringarna af de ifrågavarande rubrikerna i tulltaxan, ty då hade nog icke endast bevillningsutskottet, utan äfven hela denna kammare varit ense med honom. Men att, såsom han nu gör, motionera, att tullsatserna för gummivaror skola ökas öfver hela linien, så att äfven de gummivaror, som nu äro tullfria, skola beläggas med tull, torde väl icke vara det bästa sättet för att åstad-

komma rättelse af det förhållandet, att tulltaxerubrikerna äro oriktigt uppställda.

Nu har det talats om att vi icke böra gå köpmännens, agenternas eller tyskarnes ärenden. Ja, den åsigten har äfven jag; men jag tror dock, att vi nödvändigtvis måste tillgodose våra egna intressen, och dessa gälla icke blott de fem fabriker, som för närvarande finnas, utan äfven alla de industrier och den stora allmänheten, som begagnar gummivaror, ty gummi är nu en så använd förbrukningsartikel, att det snart icke är någon i Sveriges land, som icke i en eller annan form begagnar sig deraf.

En talare här har sagt, att vi genom att understödja denna industri med en dylik tull skulle sätta densamma i stånd att kunna tillverka goda varor, men jag tror icke, att vi på det sättet kunna nå detta mål. Om gummivarorna beläggas med hög tull, uppstår naturligtvis hos tillverkarne af dessa likgiltighet för att förbättra sina fabrikat, då de ju ändå hafva god förtjenst, och det är nästan snarare fara värdt, att varorna blifva mycket sämre i stället för bättre, ty det är konkurrensen, som skall drifva fabrikaterna att förbättra sina tillverkningar.

Till utskottets betänkande finnas fogade ett par bilagor, som innehålla af motionären uppgjord statistik öfver importen af kautschuk etc. samt guttapercha under åren 1890—1899. Af denna statistik finna vi, att importen af oarbetad dylik vara ökats från 1,410 kilogram, med ett beräknadt värde af 4,653 kronor år 1890, till 405,291 kilogram, värderade till 1,803,545 kronor, år 1899. Ökningen har skett gradvis, hvilket ju visar, att fabrikationen inom landet ökats år från år. Om vi återigen se på statistiken öfver importen af arbetad kautschuk under dessa år, skola vi finna, att denna icke ökats i samma proportion som importen af oarbetad kautschuk och att importen af vissa arbetade gummivaror till och med aftagit under dessa år. Hvad bevisar nu detta? Jo, det bevisar väl, att den svenska fabrikationen gått framåt och att det följaktligen icke varit det, att den utländska fabrikationen är så besvärlig för den inhemska industrien, som för motionären utgjort en anledning att föreslå höjandet af denna tull.

Motionärens egentliga skäl för motionen kunna vi läsa i motiveringen för densamma, hvilken återfinnes å sid. 3 i betänkandet, och detta skäl är det, att icke mindre än fem nya fabriker för tillverkning af gummivaror på kort tid blifvit anlagda här i Sverige. Ja, med den saken torde nog förhålla sig så, att först har en fabrik blifvit anlagd, och när det visade sig, att den gick bra, så kom den svenska afundsjukan fram, och så blef det en fabrik till och till slut flera. Dessa fabriker började sedan konkurrera sins emellan, och det är väl det, som gör, att de nu vilja ha högre tull å dylika varor.

Få de emellertid en sådan tull, hvarigenom den utländska importen utestänges, så ligger det nära till hands att antaga, att det går härvidlag som i så många andra fall, såsom t. ex. sockerfabrikerna, hvilka ju genom att bilda en ring kunnat beskatta den svenska allmänheten så mycket gällande skyddstullar medgifvit, medan denna hållit

Angående ändring af tulltaxan i fråga om arbetad kautschuk m. m.
(Forts.)

Angående ändring af tull-tazan i fråga om arbetad kautschuk m. m.
(Forts.)

till godo med varorna sådana de varit. Jag kan dock icke finna, att det är lämpligt, att Riksdagen på sådant sätt uppmuntrar industrierna, utan jag tror, att det vore mycket nyttigare för dessa fabriker, om de på grund af konkurrensen sins emellan tvingades att skaffa sig sådana tekniska ledare, som kunde så förbättra tillverkningen, att denna kunde upptaga konkurrensen med de utländska fabriken. Att helt och hållet utestänga all utländsk tillverkning torde icke vara möjligt, ty det finnes åtskilliga gummisaker, såsom t. ex. packningar, hvilka endast vissa fabriker kunna tillverka af en sådan kvalitet, att det blir ekonomiskt att använda dem. Men hur dessa varor blifva så goda, är fabrikantens hemlighet, och den släpper han icke ut. Man må sätta hvilken tull som helst å dylika varor, de komma dock i alla fall att tagas från utlandet. Det måste ju förefalla olämpligt att pålägga tull å sådana varor, hvilka äro nödvändiga för industrien i allmänhet, men hvilka icke kunna tillverkas af fabriken här i landet. Vi måste komma i håg, att alla de många fabriker, som vid sina tillverkningar använda gummi, skulle komma att blifva beskattade genom åsättande af den nu ifrågavarande tullen. Vi hafva här i Riksdagen från en annan industrigren, nemligen den, som omfattar de fabriker, hvilka tillverka elektriska maskiner, också fått en framställning, som har ungefär samma syfte som den här motionen, nemligen att högre tull bör åsättas dylika maskiner. Tillverkarne af dessa elektriska maskiner hafva protesterat mot den nu ifrågavarande tullen. Men mot denna tull å elektriska maskiner har återigen en mängd andra svenska verkstäder protesterat, som väl sedan vilja hafva ökad tullskydd för sina fabriker. Jag tror derför, att om denna tull å gummivaror åsättes, så komma alla andra fabriker att begära större tullskydd undan för undan i oändlighet.

Då jag således icke tror, att man befrämjar industrien på det af motionären föreslagna sättet, utan anser att detta endast kan ske derigenom, att fabriken nödgas tillverka goda varor, så att industrien kommer på sunda fötter och kan gå framåt, så ber jag, herr talman, att få yrka afslag å utskottets förevarande hemställan.

Herr *Kinnman* instämde häruti.

Herr Trapp: Herr talman, mine herrar! Det har här framstälts en massa anmärkningar dels mot min motion, dels mot utskottets motivering för bifall till densamma, men alla dessa anmärkningar stödja sig på sådana intyg, som förut varit sedda i broschyrform eller dylikt, och det har sagts, att dessa intyg skulle vara de enda saliggörande och de enda säkra. Jag har verkligen icke brytt mig om att offentliggöra några motattester, emedan hvar och en borde veta, huru lätt det är att skaffa sig dylika. Om en importfirma här ser sina intressen i hög grad hotade, är det naturligt, att den använder all den magt den har för att dels själf, dels genom sina agenter hos sina kunder skaffa sådana intyg, och då man vidare vet, huru lätt vi svenskar hafva för att skriva på våra namn — i synner-

het när det icke gäller borgen — är det klart, att det icke är svårt att få i hop nästan huru många namn som helst. Då jag emellertid märkte, att detta började bli för galet, har jag icke velat säga nej, när man skrifvit till mig och frågat, om jag ville hafva intyg.

Här har talats om den årliga förbrukning af gummivaror, som eger rum vid råsockerfabrikerna. Utskottet säger, att det fått sig meddeladt, att denna förbrukning skulle i medeltal uppgå till omkring 3,000 kronor. Jag vill emellertid här läsa upp ett intyg från Hököpings sockerfabriksaktiebolag, der det heter:

»Förestående aktiebolags kostnader för inköp af gummivaror till tekniskt behof hafva under nedanstående år varit: för år 1898 kronor 4,368,⁵¹; för år 1899 kronor 1,564,⁸¹; för år 1900 kronor 2,400,⁰⁹; summa kronor 8,333,⁴¹, eller i medeltal kronor 2,777,⁸⁰.» Som herrarne finna, är denna summa mindre än den, som utskottet uppgifvit. Vidare har jag ett intyg från Svedala sockerfabriksaktiebolag af följande innehåll: »Att vi under tiden från 1 maj 1897 till och med 30 april 1900 inköpt gummivaror för ett belopp af kronor 7,701,⁰¹ intygas» etc. I medeltal för år blir detta 2,900 kronor, alltså äfven det mindre än utskottets siffra. Jag skulle kunna anföra flera sådana intyg, men jag förmodar, att det icke intresserar herrarne att höra dem.

Vidare har man här sagt, att man icke kan åstadkomma så goda tekniska gummivaror här i Sverige som i utlandet. Jag förstår dock icke, hvarför vi skulle vara så underlägsna i det afseendet. Man har talat om att utlänningarna skulle sitta inne med hemligheter och ytterligt fina finesser i fråga om tillverkningen, hvilka endast ett fåtal af de tekniska ledarne i utlandet kände till och som ingen annan kunde få del af. En talare sade nyss, att det beror på slumpen, om man kommer in på rätta spåret, men jag vill säga, att slumpen kan väl vara lika gynsam här som i Tyskland, om det nu skall bero på slumpen, hvilket det faktiskt icke gör. Då det i utlandet finnes många dylika fabriker för tillverkning af gummivaror, har der hunnit utbildas sig en massa teknici på detta område, och flere af dessa teknici hafva våra svenska fabriker vetat att förvärfva sig. Resultaten deraf kunna herrarne se i sammanbindningsbanan, der en liten utställning af gummivaror finnes anordnad, och jag trotsar någon påstå, att icke dessa varor kunna upptaga konkurrensen med hvilka fabrikat som helst. Det är alltså icke skäl, att vi tappa modet så fort, ty vi kunna nog åstadkomma åtskilligt i den här vägen vi också, om vi blott sätta den sidan till. Det är för öfrigt icke ovanligt, att, då man sitter som »beati possidentes», man icke vill släppa in någon aman. Jag vill i detta sammanhang omtala något, som jag just nu kom att tänka på. När i Helsingborg tanken på att anlägga en hvitbetssockerfabrik först kom fram, fick man se långa artiklar i tidningarna, der det stod, att man för all del icke skulle anlägga någon sådan fabrik, emedan det icke kunde växa några betor norr om Landskrona. Men det växte dock sådana der, och inte bara der, utan äfven långt norr om Hallandsås odlar man med fördel betor. Jag tror därför icke, att man får fästa sig vid

Angående ändring af tulltaxan i fråga om arbetad kautschuk m. m.
(Forts.)

Angående ändring af tulltaxan i fråga om arbetad kautschuk
m. m.
(Forts.)

dylika invändningar, som den jag nu vidrört. Och för resten, om man vill höra något intyg om de svenska fabrikatens godhet, så vill jag endast be att få anföra följande. Först ha vi detta: »Härmed intygas, att vi under de senaste åren köpt gummivaror, särskildt gummiremman, af svensk tillverkning, och ha vi funnit desamma vara af utmärkt beskaffenhet och fullt motsvarande utländskt fabrikat. Ehuru det svenska fabrikatet i allmänhet ställt sig dyrare än utländskt, ha vi dock på grund af dess goda beskaffenhet ofta köpt det svenska.» Jag vill påpeka, att detta intyg är underteckadt af Kopparbergs bergslags aktiebolag samt Skutskärs cellulosafabrik, hvilka två namn jag tror tala för sig. Vidare är här ett intyg från Svedala sockerfabriksaktiebolag: »Härmed intyga vi gerna, att vi under de senaste tvenne åren användt packningar af gummi (för ånga, vatten och saft) och slangar af gummi (för ånga och vatten) af uteslutande svenskt fabrikat och funnit dessa varor fullt motsvara de utländska.» Trelleborgs sockerfabriksaktiebolag skriver: »Att vi under de senare åren användt gummivaror af svensk tillverkning, såväl vid Trelleborgs som Hököpings sockerfabriker och i allmänhet funnit dem fullt jemgoda med sådana af utländsk tillverkning, få vi härmed på begäran intyga.» Vidare har Karlskrona—Vexjö jernvägsaktiebolag i afgifvet intyg förklarat, att det funnit de gummislangar af svensk tillverkning, som användts å nämnda jernväg i och för värmeledningen å bantågen, vara lika goda och uthålliga som de bästa der förut använda utländska. Detta i fråga om svenska fabrikatens godhet.

Då det talats om den stora skada, detta tullskydd skulle komma att förorsaka den svenska industrien, ber jag att bland den stora mängd intyg, som visa motsatsen, få anföra följande två. I det ena heter det: »Vi kunna med erkännande af att denna inhemska fabrikation, såsom andra industrigrenar, bör ega tullskydd, samt med förklaring, att vi funnit nuvarande tullbestämmelser för kautschukvaror samt i synnerhet deras tillämpning synnerligen olämpliga, icke annat än förklara, att vi finna de föreslagna ändringarna väl grundade. Förbrukningen af gummivaror är också för de särskilda fabrikerne allenast af så ringa mängd, att vi äro förvissade, att de föreslagna tullsatserna å dessa artiklar lika litet som den å t. ex. maskiner skall utöfva någon skadlig inverkan å industrien i öfrigt. Fördelen att kunna köpa af fabrikanten på nära håll och möjligheten att kontrollera varan uppväger fullständigt fördelarne af ett något lägre pris från utlandet. Halmstad den 13 april 1901. Skandinaviska Jute-Spinneri & Väfveri A. B.; Aktie-Bolaget Halmstads Hatt- & Filtfabrik; Wallbergs Fabriks Aktiebolag; Th. Schèle, Skeppsredare.» I det andra intyget heter det: »Uppmärksamgjorda på den motion, som väckts i Riksdagen angående förändrade tullsatser å kautschukvaror för tekniskt bruk, kunna vi, med erkännande af att denna inhemska fabrikation, såsom andra industrigrenar, bör ega tullskydd, samt med förklaring, att vi funnit nuvarande tullbestämmelser för kautschukvaror samt i synnerhet dessas tillämpning synnerligen

olämpliga, icke annat än förklara, att vi finna de utaf Riksdagens bevillningsutskott tillstyrkta ändringarne väl grundade. Förbrukningen af gummivaror är också för de särskilda fabrikerne för sig allenast så ringa, att vi äro förvissade, att de föreslagna tullsatserna å dessa artiklar, lika litet som den å t. ex. maskiner, skall utöfva någon skadlig inverkan å industrien i öfrigt, äfvensom att det möjligen något höjda priset å kautschukvaror skall fullt motvägas af ökad trygghet att erhålla goda varor från närbelägna svenska fabriker, hvilka måste för fortsatt afsättning vara måna om att alltid fullgöra sina leveranser reelt. Malmö den 15 april 1901. Willh. Sone-son & C:o; Wahlén & Blocks filial, Malmö; Rederiaktiebolaget Sigurd; Rederiaktiebolagen Gottfrid och Eol; Skånska Cement-Aktiebolaget och För Malmö Bryggeriaktiebolag L. Faxé.»

Det har varnats mot denna tull, därför att svenska fabriker skulle kunna uppkomma, som för sina fabriker komme att använda s. k. regenererad gummi, konstgummi. Den, som skrifvit det, chefen för importfirman Kuntze & C:o, borde veta och vet nog också, att öfvervägande delen af de tekniska gummivaror, som föras hit från Tyskland, äro tillverkade delvis af gummisurrogat eller med andra ord konstgummi. Det är lättare för tyskarne att använda ett sådant gummi än för oss, därför att råmaterialet till detsamma får tullfritt införas till Tyskland, medan det hos oss drager en tull af 15 procent af värdet. Det förtullas nemligen såsom kemisk-tekniska preparater. Men jag ber få betona, att en stor del af de gummivaror, som hit införas, äro tillsatta med s. k. konstgummi. Jag vet särskildt en tysk fabrikant, som alldeles öppet erkänner: »Gummi aus Gummi zu machen, das ist kein Kunst-stück, aber Gummi ohne Gummi zu machen, das ist eine Kunst.» Och denna konst kunna de.

Så har det talats om att man icke bör åsätta denna tull därför, att vi omöjliga kunna åstadkomma alla specialtillverkningar. Men, mine herrar, i hvilken bransch finnas ej specialtillverkningar? Sådana finnas i alla. Hvarför skulle ej vi kunna och bära egna oss åt denna nya industri, därför att det finnes en eller annan specialtillverkning, som vi till en början ej mäga utföra? Och om någon särskild blifvit liebhaber på en gummivara i Skottland eller en rem i England, så låt honom taga dessa varor derifrån. Icke kommer det att verka ruinerande på den svenska industrien, om några sådana småsaker tagas utifrån.

Så har man sagt, att det pålag, som denna enligt min tanke så oskyldiga tullsats skulle medföra, vore så stort och kräfvande för industrien. Det talas om att vi stå inför det ögonblick, då stora pålagor skola läggas på svenska folket. Men på hvilket sätt kunna vi bereda oss att bära dessa pålagor? Jo, genom att gynna industrien, som skapar arbete och kapital. Om vi lägga armarne i kors och säga: här får ingenting göras, då blifver det naturligtvis svårt för oss att kunna bära de ökade bördorna. Ty det är dock industrien, som slutligen kommer att få bära dem.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Angående ändring af tullen i fråga om arbetad kautschuk m. m.
(Forts.)

Angående ändring af tulltaxan i fråga om arbetad kautschuk m. m.
(Forts.)

Herr Meyer: Efter hvad som redan blifvit mot den ärade motionären anfördt, återstår för mig icke mycket att säga.

Jag tror, att vi litet hvar kommit under fund med, att man icke bör fästa allt för stor vikt vid de attester och siffror, som här blifvit andragna, emedan, såsom vi hört, de strida mot hvarandra.

Motionären påpekar i sin motion, att gummifabrikationen här i landet nästan utslutande sysselsätter sig med tillverkning af en enda artikel, gummigaloscher, samt att omsättningen af s. k. tekniska gummivaror är ytterst ringa. Ja, det kan man lugnt påstå, att här i landet för närvarande icke finnes någon annan gummiindustri än galoschindustrien. Det är således icke fråga om upphjelpandet af en redan befintlig industri, utan om att söka få till stånd en så godt som ny industri, nemligen en industri af tekniska gummifabrikat.

Nu är det mycket svårt för en icke fackman att bedöma, huru det rätteligen förhåller sig med de olika gummisorterna. Det finnes en mångfald olika sorter rågummi. För utskottet har uppgifvits, att det skulle finnas ända till omkring 150 olika slag. Dessa särskilda gummisorter ha sins emellan så olika egenskaper, att vid förädlingen till kautschuk hvar och en måste behandlas på sitt särskilda sätt. Men för att få reda på det lämpligaste, måste man experimentera, och dessa experiment kosta penningar. I en broschyr har uppgifvits, att kostnaden för dessa experiment skulle vid vissa fabriker hafva uppgått till mellan tre à fyra hundra tusen kronor. Är detta riktigt, då framgår häraf, att vi i vårt land icke kunna tänka på att etablera en industri, som, redan innan fabrikationen påbörjas, kräfver så oerhördt stora kostnader.

Vidare är det ett obestridligt faktum, att gummifabrikationen nästan utslutande sysselsätter sig med specialiteter. Det är en mängd olika artiklar, som tillverkas. Men nu vet hvarje industriidkare, att en industri, på så sätt beskaffad, måste för att bära sig drifvas antingen i en mycket stor fabrik eller i en massa småfabriker, af hvilka hvar och en har sin specialitet. När man då besinnar, hvilka stora omkostnader en sådan fabrikation kräfver, vill jag fråga, om man verkligen kan påstå, att det finnes förutsättning för att här i landet en dylik industri skall kunna uppblomma och blifva till nytta. Lemna vi den skydd, kan det komma att gå här som i Tyskland, att, jemte den stora industrien med sina utmärkta produkter det äfven uppstår en dylik industri, som lemnar dåliga produkter. Men sändas dessa dåliga varor ut i marknaden, och industrien genom det billiga priset lockas att använda dem, kan, såsom också påpekats, detta komma att förorsaka verkliga vådor. Om man t. ex. tänker sig, att en packning på en ångbåtsventil kommer i olag, kan ju detta medföra ganska betänkliga följder. Derjemte gör man ju förbrukningen af dessa billigare gummivaror äfven en direkt förlust derigenom, att de snart slitas ut.

Ett annat skäl för att icke åsätta denna tull ligger deri, att, sedan man lyckats öfvervinna svårigheterna med råvaran, kautschuken skall behandlas på olika sätt allt efter som den skall användas för olika ändamål. Och huru skickliga våra teknici här i landet än äro

ha de, för att kunna verkställa de erforderliga experimenten, hvarken specialkunskap eller erfarenhet och än mindre penningar.

Jag anhåller, herr talman, att få yrka afslag såväl å utskottets hemställan som å motionen.

Angående ändring af tulltaxan i fråga om arbetad kautschuk m. m.
(Forts.)

Häruti instämde herrar *Bromée* i Billsta. *Eriksson* i Elgered och *Lundström*.

Herr Kempe: Jag har begärt ordet i anledning af ett yttrande af en talare på geflebanken.

Omedelbart efter det denna motion framkommit utsändes till olika delar af landet en massa cirkulär i ändamål att insamla protester mot ett bifall till densamma. Ordalagen i motionen gifvo äfven anledning till att idkare af den elektriska industrien anslöto sig till undertecknarne af protesten. Sedan detta skett, har emellertid utskottet i sitt nu framlagda förslag från tullbeläggning undantagit den vara, som hufvudsakligen förbrukas af den elektriska industrien, och hvilken vara icke tillverkas i Sverige. Denna varas tullbeläggning kunde dessa industriidkare naturligtvis icke anse annat än såsom orimlig. Men med öfriga tullar, åsatta varor, hvilka användas vid den elektriska industrien, få de naturligtvis finna sig.

Jag har såsom representant för vår största elektriska industriort, efter inhemtade upplysningar, ansett mig böra meddela detta.

Herr Hallin: Ursprungligen tänkte jag icke uppträda i denna fråga, då jag är disponent för en gummifabrik och således kan anses vara jäfvig, men jag vill dock nu göra det i anledning af de broschyrer, som här utkommit och alltför svårt angripa den svenska industrien. Det heter visserligen, att de äro tillkomna för att skydda storindustrien, men jag tycker att man allt för mycket spårar det egna intresset.

I förra veckan vände jag mig genom sekreteraren till talmannen för att få tillåtelse att i »sammanbindningsbanan» utställa tekniska gummiartiklar. Jag har begagnat mig af den sålunda erhållna tillåtelsen för att visa, att man nog i Sverige kan åstadkomma sådana varor. Om man nemligen finge tro de uppgifter, som lemnats i dessa broschyrer, skulle icke alls tekniska gummivaror kunna tillverkas i vårt land, åtminstone ej specialartiklar.

Herr Trapp har i sin motion påpekat, att för tillverkningen af gummivaror fordras en del saker, som kräfva tull. Detta bestrides delvis af en af broschyrförfattarne, som bland annat säger, att oljor — hvilka ha stor användning vid tillverkningen af gummivaror — äfvensom krita äro befriade från tull. Detta är egenomligt, ty då han sjelf är fabrikant af gummivaror, borde han veta, att för denna fabrikation icke kan användas annat än slammad krita, och den drager i tull 1 krona pr 100 kilogram, motsvarande $\frac{2}{3}$ af varans pris i Danmark. Dessutom användes vid gummitillverkningen en mängd andra saker, såsom terpentin-, rof- och linolja, som alla draga en tull af 7 öre pr kilogram, vidare nitrobenzol, som

Angående an-
dring af tull-
taxan i fråga
om arbetad
kautschuk
m. m.
(Fortis.)

drager en tull af 10 öre pr kilogram, kimrök, som drager en tull af 5 öre pr kilogram, samt blyhvitt med samma tullsats.

Vidare invändes det, att gummiindustrien skulle lida stor brist på kemisk-tekniska ledare. Deri är jag ense med broschyrförfattaren. Det är verkligen ganska svårt att finna personer, hvilka på samma gång äro kompetenta och villiga att egna sig åt denna industrigen. Jag vågar dock påstå, att det är lika lätt för svenska som tyska fabrikanter att finna dem, ty det är endast en kostnadsfråga. Frågan är, hvem som vill betala tillräckligt för att få dem: der är det skon klämmer. Visserligen anger broschyrförfattaren blygsamt nog en summa af 100,000 kronor, men jag tror nog de låta pruta med sig. De gå nog in på billigare villkor.

Vidare säges det, att den svenska industrien icke skulle kunna inlåta sig på experimentering, därför att kostnaderna för anställandet af experiment äro så stora, att det skulle gå löst på en 3 à 4 hundra tusen kronor. Jag vill då påpeka, att vid anställandet af försök använder man på sin höjd 5—10 kilogram. Men låt oss liksom broschyrförfattaren räkna med höga siffror och taga profsatser på ända till 100 kilogram — det är så mycket, att man svårigen kan röra sig dermed, åtminstone icke utan hjälp af en massa folk. Om vi räkna, att priset för profsatsen blir 9 kronor pr kilogram, komma vi upp till en kostnad af 900 kronor. Det är dock långt derifrån och till 3 à 4 hundra tusen kronor. Det vore naturligtvis vanvettigt af en fabrik att göra sådana försök och slösa bort så mycket pengar, innan den började med sjelfva fabrikationen. Broschyrförfattaren påstår, att de tyska arbetsledarne stanna kvar på sin plats till döddagar, men om de kastade bort 400,000 kronor för en fabrik på experiment, undrar jag just, om de skulle få sitta kvar till döddagar.

Dessutom vill jag påpeka, att hvarje år inkomma på gummi-marknaden en 5—6 nya olika sorters gummi, med hvilka hvarje gummifabrikant måste anställa försök. Tro herrarne att de tyska industriidkarne äro så slösaktiga, att de kasta bort så mycket pengar på dylika dyrbara experiment? För resten skulle det i sista hand drabba konsumenterna sjelfva.

Jag kan — utan att yppa någon yrkeshemlighet — tala om huru det egentligen tillgår vid dessa experiment. Vanligtvis användes en gummisort ensamt, stundom flera. Vid tillverkningen af tekniska gummiartiklar måste man först veta, hvartill varan skall användas. Man måste taga hänsyn till om den skall motstå stark köld, om den skall motstå oljor, om den skall motstå syror, eller om den skall motstå högt tryck. Först derefter väljer man de gummisorter, som fordras, och tillsätter man de kemikalier, som äro behöfliga för att slutligen få den riktiga vulkanisationen. Det förekommer många olika sorters gummi, såsom Mozambique, Madagascar, etc. Sedan man tillsatt gummit med kemikalier, bearbetas först blandningen för att sedan undergå vulkanisation. Då varan är vulkaniserad, tager man några få prof och ser då genast, om vulkanisationen är riktig eller ej. Om den ej är riktig, får man göra om proceduren, men

man behöfver ej experimentera bort så många hundra tusentals kronor som det uppgifvits.

Rörande de gummisorter, man vill använda, skulle man ju nu vara frestad att tro, att om man känner en gummisort och vet, hvilka kemikalier och huru många kilogram af dem man behöfver använda till densamma, så skulle man icke mer behöfva anställa några nya experiment dervidlag. Förhållandet är emellertid det, att karakteren hos gummi är så ofantligt olika, att äfven om man känner till en sort och använder den, men efter 6 månader får in en ny sändning af råvaran, så måste man genast anställa försök med den, innan man kan fortsätta fabrikationen.

Det har påståtts, att den svenska gummiindustrien icke kan göra några specialvaror. Deremot vill jag på det bestämdaste protestera. Jag vet särskildt en fabrik här i Sverige, som tillverkar pumpar och sprutor, hvilka äro väl kända af större delen af landtmannapartiets medlemmar; jag menar Bruzaholms bruk. Detta har skickat ut ett cirkulär, deri den svenska gummiindustrien prisas såsom en af de allra bästa. Det heter nemligen i cirkuläret:

»Då gummiringarna erhållas från en af Sverges större gummi-fabriker, kunna vi garantera, att de alltid äro af samma goda kvalitet, och är det endast gummi, som är uppblandadt med främmande ämnen för att derigenom få större tyngd, som hårdnar och förlorar sin elasticitet.

Om emellertid någon af en eller annan anledning skulle hysa misstro till våra gummiringventiler, kunna dessa sprutor erhållas med våra utmärkta, välkända metallventiler.

Våra patenterade, i flera år pröfvade, med 2 guldmedaljer prisbelönade gummiringventiler å säten af brons äro dock bäst.»

Jag känner mig ganska smickrad af detta omdöme, ty det är jag sjelf, som tillverkar dessa ventiler.

Dessutom har det påståtts, att de svenska gummi-fabriker icke skulle kunna tillverka valsar. Jo, det kunna de visst! Dervid är att märka, att de fabriker, som skola ha valsarne, måste uppgifva, under hvilket tryck de skola arbeta, hvartill de skola användas, mot hvilka andra valsar de skola arbeta o. s. v. Vi hafva sedan flera år tillbaka gjort sådana och nu redan kommit upp till en tillverkning af öfver 100 stycken. Jag anser mig ega rätt att uppläsa några intyg från firmor som använda våra valsar, då dessa firmor tillåtit mig offentliggöra intygen i mina cirkulär. Katrinefors aktiebolag skrifver: »På begäran intygas med nöje, att de af Eder till oss levererade valsöfverdragen varit till vår fulla belåtenhet under den tid vi haft tillfälle att pröfva desamma.» Klippans pappersbruk skrifver: »I svar å ärade skrifvelsen den 23 dennes få meddela, att de båda pressvalsar, vi hos Eder fått öfverklädda med gummi, hittills arbetat fullt tillfredsställande. Vi hafva ingenting emot, att detta vårt meddelande offentliggöres.»

Men vi göra icke allenast valsar för pappersbruk, utan äfven för andra industriella verk. Så skrifver t. ex. Brücks fabriks aktiebolag i Norrköping; »Till svar å v. af den 23 dennes få meddela,

Angående ändring af tulltaxan i fråga om arbetad kautschuk m. m.
(Forts.)

Angående ändring af tull-tazan i fråga om arbetad kautschuk
m. m.
(Forts.)

att vi äro mycket nöjda med de valsar vi fått från Eder hvad kvaliteten beträffar» etc. Mölnlycke manufaktur-aktiebolag i Göteborg skrifer: »På begäran intygas, att den pressvals med gummibeläggning, vi för några månader sedan erhöilo från Skandinaviska Gummiaktiebolaget, Viskafors, utfallit till vår fulla belåtenhet och beträffande såväl utförande som material visat sig fullt jemförlig med dylika valsar, vi hafva af utländskt fabrikat.» Appreteringsaktiebolaget Norden skrifer: »Med anledning af Eder förfrågan, huru den af Eder i mars månad detta år [1899] levererade gummivalsen utfallit, få meddela, att densamma utfallit till vår fulla belåtenhet, och, åtminstone hvad vi hittills erfarit, fullt jemförlig med dem, vi förut från utlandet bekommit.»

Jag vill slutligen påpeka, att aktiebolaget Kuntze & C:o nyligen skickat ut ett cirkulär, hvori det söker visa, hur stor tullförhöjningen i procent efter bevillningsutskottets förslag skulle bli utöfver nu gällande tullsats. Det är klart, att detta bolag dermed utgår från att de varor det använder äro ytterst billiga. Skulle jag återigen räkna ut det, komme jag att utgå från de allra högsta prisen för att få en låg procent. Derfor anser jag, att herrarne ej böra taga hänsyn till efter hvilken procent vare sig Kuntze & C:o eller jag skulle räkna. Utan herrarne böra uteslutande taga hänsyn till hvad statistiken säger, och den visar, att år 1899 importerades arbetad kautschuk till ett värde af 226.287 kronor. Som vigten deraf var 50,286 kilogram, ger det ett medelvärde af 4,50 kronor pr kilogram. Detta ha Kuntze & C:o i sitt cirkulär upptagit till 1,80 kronor pr kilo, hvilket skulle göra en tullförhöjning af $33\frac{1}{3}$ procent, då den deremot i sjelfva verket endast skulle blifva $13\frac{1}{3}$ procent. Om förhållandet vore så som Kuntze & C:o angifva i sitt cirkulär, måtte de tjena grofva pengar på sina varor, då deras priskurant upptager motsvarande kautschuksort till ett pris af kronor 1:50 — 7: — pr kilo.

Nästa sort kostar enligt statistiken 5,50 kronor pr kilo. I cirkuläret ha Kuntze & C:o upptagit den till kronor 1:80. För pressvalsar beräkna Kuntze & C:o, att tullförhöjningen skall utgöra icke mindre än ända till 400 procent. Under nuvarande förhållanden draga pressvalsar en tull af 10 procent af värdet. Om de sedermera utskickas för att omläggas, är det naturligt, att fabrikanten får restitution på jernet och således endast betalar för kautschuken. Om vi t. ex. tänka oss en vals af 2,5 meters längd, 350 millimeters diameter och en gummibeläggning af 15 millimeters tjocklek, så är vigten å gummit ungefär 91 kilo och priset derå 10 kronor pr kilo — skall det vara prima kvalitet är priset 12 kronor pr kilo. Då tullen är 1,20 krona pr kilo, utgör den 10 procent eller precis samma tull, som nu utgår å valsar. Således skulle ingen tullförhöjning å valsar inträda, om vi antaga utskottets hemställan. Jag ber att få yrka bifall till densamma.

Herr Jansson i Krakerud: Sedan jag begärde ordet har såväl motionären som den siste ärade talaren anfört så starka skäl

för afslag å motionen, att jag ej anser det nödvändigt att tillägga något mera. Jag skall för den skull endast be att få konstatera dessa skäl.

Jag vill då först påpeka, att motionären dels läste upp ett intyg af innehåll, att vår svenska kautschukindustri kan konkurrera med hvilken utländsk sådan industri som helst och dels ett annat af innehåll, att våra gummifabriker tillverka fullt ut lika goda varor som de utländska och ändå sälja dem billigare. Ungefär liknande intyg androg den siste ärade talaren. Jag frågar då: hvad skall denna tull tjena till? Jag kan icke begripa det.

En ärad ledamot af bevillningsutskottet har behagat anföra några siffror, som han påstod att bevillningsutskottet lemnat. Ehuru jag i mitt första anförande påpekade, att så icke var förhållandet, skall jag be att ännu en gång få betona, att bevillningsutskottet icke står för dessa siffror. Utskottet har icke anfört något namn på den person, som lemnat dem. Man kan därför icke taga någon hänsyn till dem. Men om man, såsom motionären och denne talare gjort, tager hänsyn till dem, hvad blifver då resultatet? Jo, dessa siffror äro maximisiffror och reducera sig till en summa af 7,025 kronor. Jag hemställer, huruvida en sådan summa kan blifva till någon nytta för kautschukfabrikerna, äfven om de skulle få sälja allting. Den betyder väl icke mycket.

Skall man anföra skäl för att en industri behöfver hjälp, då bör man lemna uppgifter, som bevisa, att den är så i nedgående, att den icke kan existera utan skydd. Hvarken i motionen eller i utskottets betänkande finnes emellertid omnämndt, att dessa gummifabriker befinna sig i sådan svår belägenhet, att staten skulle behöfva träda emellan genom att pålägga skyddstullar på gummi-varor.

Vidare ber jag att få fästa uppmärksamheten derpå, att de fabriker, som finnas, tillkommit under de nu befintliga tullförhållandena och att de uppblomstrat på basis af den tällagstiftning, som nu förefinnes, samt att de ingalunda befinna sig i den ställning, att de behöfva någon hjälp från statens sida. Derfor kan jag icke finna något skäl, hvarför man skall envisa att fördyra varan med så oerhörda belopp som de här ifrågasatta.

Jag tror emellertid icke, att det är behöfligt att här i kammaren vidare resonera i denna fråga, ty jag är viss derom, att en hvar af kammarens ledamöter redan bildat sig en öfvertygelse i frågan. Jag vill därför endast yrka afslag å såväl utskottets hemställan som motionen.

Herr K. G. Karlsson i Göteborg: Herr talman! Mine herrar! Då det är fråga om äsättandet af en industritull, gäller väl i första hand äfven för dem, som äro anhängare af tullskydd för industrien, att tillse, att tullen icke anordnas så, att den hjälper några få, men i stället skadar ett större flertal. De siffror, som här hafva från olika håll anförts, äro, synes mig, alla af den beskaffenhet, att man har rätt att ställa sig synnerligen tveksam gent emot dem. Å andra

Angående ändring af tulltaxan i fråga om arbetad kautschuk m. m.
(Forts)

Angående in-
dring af tull-
taxan i fråga
om arbetad
kautschuk
m. m.
(Forts.)

sidan tror jag, att här föreligga fakta, som en hvar kan bedöma äfven utan att göra anspråk på att vara fackman. Här är fråga om att skydda endast några få fabriker, på samma gång man mycket väl vet, att man ålägger större delen af fabriksindustrien äfvensom rederirörelsen m. fl. näringar icke så oansenliga bördor.

I hurudan ställning befinner sig vidare den industri, som det är fråga om att skydda? Är den i en betryckt ställning, går den icke med förtjenst, lida de, som drifva densamma, förluster eller äro de färdiga att upphöra med densamma, så att deras arbetare skulle blifva utan arbete? Det är alls icke fråga om något sådant, utan tvärtom hafva de, som drifva densamma, sin goda vinst. Talaren här bakom mig, herr Hallin, framhöll med ganska stor segerglädje, huru dessa fabriker tränga sig igenom, och ser man på statistiken, finner man, att dessa fabriker i genomsnitt hafva haft en vinst af 17 procent, såsom en talare på stockholmsbanken upplyste. Huru vill man då finna någon orsak att pålägga denna tull, som, enligt hvad en hvar kan inse, alldeles gifvet skulle skada eller åtminstone betunga den öfriga industrien? Det säges, att vi skulle kunna åstadkomma bättre tillverkning, om vi finge denna tull. Ja, att hvar och en vill hafva så mycket han kan få, är ju ingenting att förvåna sig öfver. Jag vill emellertid ytterligare betona den synpunkt, som framhölls af herr Nyström, då det helt säkert var många, som ej fullständigt hörde hans yttrande. Han anmärkte, att, om gummiindustriens utöfvare ville utveckla sin industri, de kunde använda en del af sina utdelningar å rörelsen till anställande af nödiga experiment, och att de dertill icke behöfde något understöd från statens sida.

Motionären yttrade, att man icke borde förlora modet, utan tråget arbeta vidare. Ja, jag vill för min del också uppmuntra gummifabrikanterna att icke förlora modet, och de hafva sannerligen icke heller något skäl att göra det, då de hafva så god förtjenst på sin näring. Han yttrade vidare, att, då landet nu står i begrepp att åtaga sig så stora bördor, industrien behöfde uppmuntras. Äfven häri instämmer jag med honom, och just därför vill jag varna för att ålägga industrien större bördor än den redan har, blott till förmån för en enda industrigren. Motionären förvånade sig deröfver, att från Tysklands gummifabrikanter gjorts en officiel framställning i saken till den tyska regeringen, att den skulle träda emellan till förmån för den tyska industrien. Detta är emellertid alldeles ingenting att undra öfver. Vi veta ju, att i fråga om stenindustrien liknande framställning gjorts från Sverige, då det var fråga om att mota en mot denna industri rigtad tullåtgärd, som var påtänkt i Tyskland. Detta är således endast en helt naturlig åtgärd.

Det är också egendomligt att höra det starka talet om egoistiska intressen, som föres af dem, som begära denna tullsats. Jag vill nu icke precis slunga tillbaka dessa yttranden, men har dock velat framhålla, att tillvägagångendet är ganska egendomligt och något djerft.

Herr Hallin nämnde vidare något om firman Kuntze & C:os priser.

Detta tycker jag nu är en privat sak af den natur, att man knappast vidare borde ingå på densamma. Han nämnde emellertid, att firman icke förde gummivaror af ett visst slag till lägre pris än 4 kronor per kilogram. Det skulle emellertid vara intressant att veta, om icke rabatt beviljas på dessa priser, ty de priser, som finnas angifna i en priskurant, äro icke mycket att rätta sig efter. Jag vill gent emot detta vidare åberopa talaren på stockholmsbänken, som upplyste, att han i firman Kuntze & c:os böcker sett, att dessa varor debiterats till ett pris af 1 krona 80 öre per kilogram. Alltså måste väl i allt fall firman äfven hafva billigare varor än motionären uppgaf. Om importfirmorna för öfrigt hålla priserna så höga, så borde det väl vara lättare för gummifabrikerna att konkurrera med dem, och jag tycker därför, att gummifabrikerna borde vara tacksamma, att priserna hållas uppe.

Jag ber, herr talman, att få yrka bifall till reservanternas förslag och afslag å utskottets hemställan.

Häruti instämde herrar *Göthberg, Jansson* i Edsbäcken och *Hultkrantz*.

Herr Petri: Blott ett par ord till bemötande af herr Jansson i Krakerud. Han sade, att jag skulle hafva yttrat, att utskottet skulle hafva såsom sina anförde de siffror, om hvilka här är fråga. Det har jag alldeles icke sagt. Det framgår ju tydligt af utskottets utlåtande, att dessa siffror blifvit utskottet meddelade, och hvad jag sade var endast, att dessa siffror voro lika tillförlitliga som de, hvilka meddelats från annat håll.

Medan jag har ordet, kan jag icke underlåta att bemöta samme talares yttrande, att om man summerar ned de siffror, som i betänkanDET anförts angående värdet af årligen förbrukade gummivaror vid olika fabriker, man kommer till en slutsumma af endast 7,025 kronor hvarför han frågade, om det kunde vara skäl att begära ökade tullsatser för en så liten förbrukning. Jag kan icke tänka, att den ärade talaren är så litet inne i frågan, att detta verkligen var hans mening. Nog bör han väl inse, att dessa siffror beteckna värdet af förbrukningen vid *en* fabrik af hvarje särskildt slag, och att om man tager alla fabriker inom landet, man kommer till ett helt annat resultat. Jag har ingenting vidare att tillägga.

Herr Biesørt: Herr talman! Jag har blifvit uppkallad af några yttranden, som här blifvit fälda och hvilka gjort, att jag åter måst taga till ordet för att skydda mig sjelf, på det att det icke på grund af de yttranden, som herr Hallin fälde, må för kammarens ledamöter se ut som om jag lemnat origtiga uppgifter. Saken gäller herr Hallins uppgift om de ifrågavarande gummivalsarne. Jag har icke förnekad, att de svenska fabriker kunna förfärdiga gummivalsar, utan jag talade endast om ett speciellt slag af sådana valsar. Herr Hallin läste upp en del intyg angående beskaffenheten af sina gummivalsar, och han har för öfrigt äfven förut talat med mig om

Angående ändring af tulltaxan i fråga om arbetad kautschuk m. m.
(Forts.)

Angående ändring af tull-taxan i fråga om arbetad kautschuk m. m.
(Forts.)

desamma. Då det naturligtvis för mig var af intresse att kunna beställa sådana valsar inom landet i stället för att taga dem från Skottland, har jag vid olika pappersbruk hört mig för, huru försök med sådana valsar utfallit. En af de firmor, från hvilka herr Hallin uppläst intyg, har också skrivit till mig — jag har emellertid icke fått bemyndigande att offentliggöra brevet och kan därför icke uppgifva firmans namn. Den skriver emellertid. »För pappersmaskinerna hafva vi endast beklädt en tvättvals, och denna beklädnad har äfvenledes visat sig god. För gröfre pressvalsar hafva vi ännu icke låtit bekläda vid Svaneholm, då vi fruktat för dess hållbarhet.» En annan person skriver, att han icke vågat försöka pressvalsar af inhemsk fabrikation. Pressvalsar hafva ofta visat sig vara pappersfabrikernas sorgebarn. Jag känner vidare två försök, som gjorts med svenska pressvalsar. Den ena gick sönder efter helt kort tids begagnande. Det bruket återgick derefter till skottiska valsar. Den andra höll visserligen, men den krånglade så till pappersfabrikationen, att den derigenom vållade vida större förluster, än hvad en pressvals kostar. Herr Hallin kan ha rätt i sitt påstående, att den nu föreslagna tullen icke skulle verka synnerligen hårdt i fråga om pressvalsar. Jag har dock kommit till en något högre siffra än han. Men det beror på *hur* tullbehandlingen eger rum. Skall en vals, som väger 1,000 kilogram, tullbehandlas efter *hela* sin vikt, blir tullen nog så dryg.

Jag vidhåller mitt förra yrkande.

Herr Trapp: Herr talman! Jag vill endast med några ord bemöta herr Jansson i Krakerud. Han sade, att jag skulle hafva yttrat, att de svenska fabrikerna skulle vara billigare å sina varor än de utländska. Detta är ett fullständigt missförstånd, något sådant har jag icke sagt. Jag läste upp en del intyg, deri det står, att de svenska fabrikerna hafva lika goda varor som de utländska, om de också äro dyrare.

Jag begagnar tillfället att påpeka, att, om tull åsättes dessa varor, varan icke kommer att fördyras med tullens hela belopp, utan endast med en del deraf, såsom en hvar väl vet. Likaså få vi fasthålla — något som blifvit bortglömdt under diskussionen — att vi redan hafva tull på åtskilliga gummiartiklar, utgående dels efter 1 kr. 20 öre per kilogram och dels efter 10 procent af värdet. Den förhöjning, som skulle ifrågakomma, är således icke nämnvärd i jämförelse med den nytta, vi genom tullens införande skulle göra för landets industri och de svenska arbetarne.

Jag yrkar bifall till utskottets hemställan.

Herr Sjövall: Herr grefve och talman, mine herrar! I en tid sådan som vår, då industrien skall skyddas med tullar, bör man ju tillgodogöra sig de för handen varande förhållandena på bästa sätt, och det vore då obilligt af oss att sätta en industri tillbaka för de andra. Fast hellre bör man väl söka skipa rättvisa i så måtto, att de alla blifva jemställda.

Då denna fråga om tull å gummi var uppe i Riksdagen förra gången, år 1898 — det gälde då tull å gummidelar till velocipeder — yttrade en ärad ledamot af bevillningsutskottet, som i dag beklagligen icke är här närvarande, bland annat följande:

»Är det meningen att åsätta tull på gummidelar af nit att främja uppkomsten af en inhemsk industri för tillverkning af gummiartiklar, så bör man motionera om ändrade tullsatser på kautschuk eller gummi. På den vägen är det tullskydd för gummifabrikerna skall vinnas.» Just den vägen är det, som man nu slagit in på. Såsom representant för ett samhälle, der en större gummifabrik är anlagd, anser därför äfven jag böra i rättvisans och billighetens namn taga till orda för att söka gendrifva några af de skäl, som anförts mot den nu ifrågasatta tullen å kautschuk.

Man har först och främst klagat öfver att öfriga industrier skulle bli så förskräckligt lidande genom denna tulls åsättande. Ja, men icke skall väl den ena korpen hacka ut ögonen på den andra, om jag så får säga, utan de få väl lof att vara sams, så att, om den ena har det bra, han icke därför missunnar äfven den andra att få det bra.

Det har vidare anmärkts, att den nu ifrågavarande industrien skulle vara för våra små förhållanden olämplig, enär den är särskildt beroende deraf, att vid densamma krävas kemi-tekniska ledare, hvilkas anställande skulle blifva oss alltför dyrbart. Ja, det kan väl hända, men det torde väl komma att gå i detta fall så som i så många andra, att då man finner, att den utländska varan icke kan få inträde här i landet, därför att den icke kan i prisbillighet konkurrera med den, som är skyddad af tullen, följden blir den, att de stora utländska gummifabrikerna, som hafva kunniga tekniska ledare, börja fundera på att anlägga fabriker i Sverige, der de sedan med förtjänst kunna tillgodogöra sig sina hemligheter i fråga om tillverkningen. Men på det sättet blir det ju våra egna arbetare, som få fördel af tullen, och vi kunna då med blida ögon se utländingarnes fabrikation, då omkostnaderna för densamma komma vårt land och folk till godo och vi, efter hvad erfarenheten lär, snart skickliggöras att sjelfva slutligen kunna producera sådana både kvaliteter och kvantiteter af detta slag, som landet behöfver, något som jag icke kan finna vara för oss annat än en stor fördel.

Man har vidare sagt, att denna fabrikation redan skulle vara så utomordentligt vinstgivande, att den alls intet skydd behöfde, och för att bevisa detta, har man anført siffror på den utdelning, som dessa fabriker redan lemnat. Jag får dock med anledning häraf upplysa, att den fabrik, som arbetar der hemma i Trelleborg och som tillverkar just tekniska gummiartiklar, hittills städs arbetat under mycket ogynsamma förhållanden. Att den verkligen kan tillverka sådana artiklar, hvarom det här är fråga, har ådagalagts såväl genom ett officiellt intyg, uppläst här i Riksdagen 1898, som genom de varuproffer, som då här samtidigt förevisades. Denna fabrik kan sålunda t. ex. mycket väl tillverka bland annat sådana slangar, hvarom här varit tal, slangar såväl med som utan spiral,

Angående ändring af tulltaxan i fråga om arbetad kautschuk m. m.
(Forts.)

*Angående in-
dring af tull-
taxan i fråga
om arbetad
kautschuk
m. m.
(Forts.)*

men den kan icke sälja dem med vinst. Fabriken har trots sin utmärkta tillverkning aldrig under sin tillvaro kunnat lemna någon utdelning och kan det icke heller för närvarande, och dock har den skaffat sig en kemi-tekniker från England, som nu leder tillverkningen och åstadkommer ett fabrikat, som enligt förbrukarens utsägo skall vara förträffligt; rederier, jernvägar, sockerbruk och alla, som som gjort försök med Veloxfabrikens varor, äro enstämmiga i detta omdöme. Alltså måste man väl inför dessa fakta medgifva, att de redan befintliga gummifabrikerna väl kunna åstadkomma ett lika godt fabrikat som de utländska konkurrenterna, men deremot långt ifrån alla bedrifva en vinstgifvande tillverkning.

Man har här också uppgifvit, att de andra industrier, som begagna sig af gummifabrikernas tillverkningar, icke lemnat så stora utdelningar som dessa fabriker. Detta vågar jag emellertid betvifla. Låt oss blott tänka på våra sockerfabriker, skeppsrederier, trämassefabriker och qvarnar m. fl., skola vi nog nödgas medgifva, att dessa de sista åren lemnat en vida större utdelning än de gummifabriker till och med som arbetat under gynsamma omständigheter. Jag kan således icke erkänna vederhäftigheten af detta argument heller.

Mot nu ifrågasatta tull har man äfven dristat invända, att kautschukindustrien icke bör skyddas medelst en skyddstull, därför att den uteslutande skall söka sitt uppsving derigenom, att den tillverkar goda varor. Men hur skulle det gå med alla andra industrier, om vi skulle på dem tillämpa denna i och för sig mycket sunda princip och alltså taga bort alla möjliga skyddstullar? Nej, icke heller detta skäl lärer väl hålla stånd.

Man har ock påstått, att genom införande af denna tull förfalskningar skulle befordras, men motionären har uti sitt för en stund sedan hållna anförande visat, att så icke är förhållandet. Man tillverkar visserligen tekniska gummiartiklar af regenererad gummi, blandadt med något nativt rågummi, men det har visat sig, att varor af dylikt material icke äro tillverkade här i landet, utan kommit från utlandet.

Som ett ytterligare skäl mot åsättandet af denna föreslagna tull har man så äfven anført den omständigheten, att vi icke egentligen hafva någon annan gummiindustri här i landet än tillverkning af galoscher. Men det är ju bara prat, och den som vill göra sig besvär, behöfver ju endast gå ut i sammanbindningsbanan och se utställningen der af gummivaror från svensk fabrik, för att finna hur osannfärdig denna uppgift är.

Slutligen har man till råga på allt förklarar, att enär dessa gummifabriker kommit till stånd under de nuvarande tullförhållandena, så få de ock finna sig uti att fortgå med sin verksamhet under samma tullförhållanden. Ja, det är ett besynnerligt resonnement, men ibland säger man så och ibland så, allt efter som det passar sig. När en fabrik skall anläggas, heter det, att när bara fabriken kommit till stånd och dess tillverkning blifvit af någon betydighet, då skola vi nog tillse, att den äfven får stöd af ett tullskydd. Har så ett betydande kapital i denna förhoppning verkligen nedlagts på

en dylik fabrik och dess varor utsläppts i marknaden och der vunnit erkännande för godhet och prisbillighet och man då begär infriandet af de löften, hvaraf den nya industrien framkallats, så får man, såsom här i dag, höra, att man får reda sig bäst man kan; man visste ju ställningen, då man anlade fabriken o. s. v. Är icke detta meningslöst? Och vet man under sådana förhållanden, åt hvilket håll man skall vända sig?

Det är emellertid nog så, att vi allesamman äro ense om den saken, att det vore väl, om vi här i Sverige kunde tillverka så mycket, som vi i den här vägen behöfde, så att vi kunde slippa att taga gummivaror från utlandet. Det är en sats, som jag tycker har inpretats här alltjemt, att Sverige är för svenskarne. Men när det nu så skall vara, och då denna industri, som visserligen för närvarande är liten, dock har stor utsigt att kunna blifva mycket betydande, såsom ju visas af de siffror öfver importen af kautschuk, hvilka finnas motionen vidfogade, samt då slutligen Riksdagen beredvilligt beviljat skydd åt andra näringar, som derom anhållit, anser jag, att det skulle vara orättvist att neka denna industri det skydd, som den behöfver genom den nu af utskottet föreslagna tullen. Af detta skäl, herr talman, yrkar jag bifall till utskottets hemställan.

Herr *Sandwall* instämde häruti.

Herr Ivar Månsson: Herr talman, mina herrar! Jag är icke i samma ställning som den föregående talaren, i det att jag nemligen icke representerar något samhälle, som har en sådan fabrik inom sina landamären, men det oaktadt kan jag icke underlåta att biträda det förslag, som här nu föreligger, då jag anser, att såväl i motionen som under diskussionen här blifvit anförda starka och goda skäl för detsamma. Det kan väl hända, att, om den föreslagna tullen åsättes, vi måste betala något mer för dessa varor, men, mina herrar, samma förhållande eger rum beträffande alla våra tullar, och jag vet icke någon enda gång, när det varit fråga om åsättande af en tull, som icke detta skäl framburits. Emellertid har det alltid efter någon tid visat sig, att varan icke blifvit synnerligen dyrare, därför att tull å densamma tillkommit, utan derigenom, att konkurrensen inom landet på det ifrågavarande området utvecklats, har skilnaden utjmnats, och varan har blifvit nära nog lika billig som förut.

Jag vill erinra mig, att när vi för några år sedan satte tull å paraplyer, fans det icke mer än två fabriker här i landet, som tillverkade paraplyer, och man sade då, att det vore det orimligaste man kunde tänka sig, om man skulle beskatta hela Sveriges folk, för att dessa två fabriker skulle få en sådan premie. Tullen gick dock igenom. Jag vill nu fråga herrarne, om paraplyerna verkligen blifvit dyrare. Nej, det ha de ej, men vi ha efter min och jag tror de de allra flestas tanke fått ett bättre fabrikat.

Det, som gjorde att denna tullsats gick igenom var just

Angående ändring af tull-taxan i fråga om arbetad kautschuk m. m.
(Forts.)

tyskarnes uppträdande i denna sak. Det fördes då ett förskräckligt väsen i Tyskland för denna tull, och man höll sig der icke ens till sina egna ministrar, utan vände sig äfven till våra och anhöll, att de skulle ställa så, att denna tull icke blef åsatt, ty Sverige vore deras bästa afsättningsort för paraplyer. Emellertid fästes derigenom Riksdagens och särskildt bevillningsutskottets uppmärksamhet på saken, och frågan gick igenom i båda kamrarne.

Här är det något liknande. Vi hafva hört, att tyskarne blifvit förskräckta för att vi vilja sätta tull å dessa gummivaror, och, mina herrar, jag tror, att just denna omständighet bör göra oss uppmärksamma på denna tullfråga. Att denna tull är berättigad, kunna vi finna af den utställning, som finnes i sammanbindningsbanan, och jag trotsar hvem som helst att kunna med fog motsäga, att dessa fabrikat äro utmärkta och värda att skyddas, så att de kunna fortfarande tillverkas här i landet. Vi veta alla, hvilken ofantlig roll denna vara spelar, och af statistiken finna vi, att det här icke gäller småsaker, utan att det är 4,844,000 kronor, som vi skulle kunna få räkna vår handelsbalans till godo. Och det vore väl besynnerligt, om, när dessa saker verkligen kunna göras inom landet, vi då icke uppmuntrade en dylik industri. Och för öfrigt tror jag, mina herrar, att sedan tullen varit någon tid, skall konkurrensen inom landet blifva så stor, att vi icke skola känna, att denna tull blifvit pålagd. Men arbetet kommer att ske inom landet, och Sveriges söner få verkställa det, och penningarna komma att stanna hemma hos oss. Låt oss därför, mina herrar, taga denna tull.

Öfverläggningen i detta ämne var härmed slutad. I enlighet med de gjorda yrkandena gaf herr talmannen propositioner *dels* på bifall till utskottets hemställan och *dels* på afslag såväl å nämnda hemställan som å den i ämnet afgifna motionen, och fann herr talmannen den förra propositionen vara med öfvervägande ja besvarad. Som votering likväl begärdes, skedde nu uppsättning, justering och anslag af en så lydande voteringsproposition.

Den, som bifaller hvad bevillningsutskottet hemställt i förevarande utlåtande n:o 23, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren afslagit såväl utskottets hemställan som den i ämnet väckta motionen.

*Omröstningen utvisade 62 ja mot 152 nej; och hade alltså kammarens beslut utfallit i öfverensstämmelse med nej-propositionens innehåll.

§ 7.

Vidare företogs till afgörande bevillningsutskottets betänkande n:o 24, i anledning af väckt motion angående stadganden om att

bolag, som eger jordbruksfastighet, skall, förutom vanlig bevillning, för denna rättighet årligen erlägga särskild bevillningsafgift.

Angående skyldighet för bolag, som eger jordbruksfastighet, att erlägga särskild bevillningsafgift.
(Forts.)

I en inom denna kammare väckt motion, n:o 53, hade herr *W. Styrlander* föreslagit, att Riksdagen ville besluta att antaga ett sådant tillägg till kongl. förordningen angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter, att bolag, som eger jordbruksfastighet, skall, förutom vanlig bevillning, för denna rättighet årligen erlägga en femtedels procent af taxeringsvärdet å fastigheten.

Utskottet hemställde,

att herr *Styrlanders* motion om sådant tillägg till förordningen angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter, att dylik bevillning skulle upptagas jemväl af bolag, som ega jordbruksfastighet, icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föränleda.

Vid utlåtandet hade fogats reservationer

dels af herrar *Fredholm*, *Jansson* i Krakerud, *Hedgren*, *Åkerlund* och *Olsson* i Mårdäng, hvilka hemställt,

att Riksdagen behagade, med afslag på den af herr *Styrlander* väckta motionen, i skrivelse till Konungen anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t taga i öfvervägande, om icke de i Norrland och Dalarne afvittrade hemman, som med eganderätt öfvergått till bolag, borde åsättas bevillning för särskilda förmåner och rättigheter, samt i så fall för Riksdagen framlägga förslag om sättet för denna beskattningsåtgärds genomförande;

samt af herr *Wester*, som instämt i den af herr *Fredholm* med flere afgifna reservationens syfte.

Utskottets hemställan föredrogs, hvarefter ordet på begäran lemnades till:

Herr *Styrlander*: Herr talman, mina herrar! Som kammaren behagade finna, är vid detta betänkande fogad en reservation, afgifven af utskottets vice ordförande, herr *Fredholm*, jemte fyra ledamöter af denna kammare äfvensom en ledamot af Första Kammaren, i hvilken reservation föreslås, att Riksdagen skulle »med afslag på den af herr *Styrlander* väckta motionen, i skrivelse till Konungen anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t taga i öfvervägande, om icke de i Norrland och Dalarne afvittrade hemman, som med eganderätt öfvergått till bolag, borde åsättas bevillning för särskilda förmåner och rättigheter, samt i så fall för Riksdagen framlägga förslag om sättet för denna beskattningsåtgärds genomförande.»

Då reservationen delvis går till mötes de önskingar, som äro uttryckta i min motion, skall jag naturligtvis icke tillåta mig att yrka bifall till motionen, utan kommer, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med reservationen, att framställa ett förslag, som är nästan alldeles lika lydande med denna, så när som på ett litet tillägg dertill, som jag sedermera skall be att få angifva.

*Angående
skyldighet för
bolag, som eger
jordbruks-
fastighet, att
erlägga sär-
skild bevill-
ningsafgift.
(Forts.)*

Om man granskar de skäl, som bevillningsutskottets majoritet anför för sin slutkläm med hemställan om fullständigt afslag på alltsammans, så kan man icke finna annat, än att dessa skäl äro ohållbara. Utskottet säger nemligen, att det icke skulle kunna betraktas såsom någon särskild förmån eller rättighet för bolag att förvärfva och besitta jordbruksfastighet. »Men», tillägger utskottet, »äfvén om en sådan särskild förmån eller rättighet skulle kunna anses tillkomma dem, som ega jord. hvilken ursprungligen tillhört kronan och på fördelaktiga vilkor af enskilde förvärfvats från kronan, finnes dock ej berättigad anledning att, på sätt motionären föreslagit, stadga skyldighet allenast för bolag att utgifva särskild bevillning för sådan förmån och än mindre att utkräfva särskild bevillning af alla bolag, som ega jordbruksfastighet.» Utskottet har icke framställt något skäl för denna sin åsigt, men jag tror deremot, att det kan gifvas fullgiltiga skäl för en motsatt åsigt, nemligen att det kan anses vara en särskild förmån och rättighet för bolag att förvärfva jordbruksfastighet. Genom bolags jordbruksförvärf lösryckes nemligen eganderätten från personlighetsförhållandena, såsom en motionär i en likartad fråga uttryckt sig. Om en enskild person inköper en fastighet, gör han det i regel för att sjelf bebo och bruka densamma; hela hans personlighet sättes in i skötseln af fastigheten, och han ikläder sig i och med förvärfvet skyldigheter, som ett bolag, hvars intresser kanske icke finnas i den landsändan, der fastigheten är belägen, icke kan ikläda sig. Det måste sålunda på sätt och vis betraktas såsom en förmån för bolag att kunna få besitta jordbruksfastighet. Genom dessa förvärf införlifvas godtyckligt fastigheterna med korporationsintressena, säges det på ett annat ställe i herr Lindhagens motion, en sats, som jag ock understrukt i motiven till min motion.

Man ser, huruledes i våra trakter, uppe i Norrland, bolag, som förr i tiden hvar för sig köpte bondehemman, numera börja på att slå sig tillsammans och inköpa hemman, hvarigenom prisen på hemmanen nedsätts, så att säljarne icke få så mycket betaldt, som de fingo i forna tider. Enligt min åsigt innebär detta, att bolag slå sig tillsamman — och denna tendens gör sig till och med gällande bland mindre sågverksbolag — en mycket stor social fara, ty derigenom uppkommer ett envælde af mycket farlig beskaffenhet.

Gälla nu dessa skäl, såsom jag anser, för att bolag i allmänhet, som köpa jordbruksfastigheter, böra åsättas en särskild bevillning, gälla de naturligtvis så mycket mer, då fråga blir om dylika förvärf af jordbruksfastigheter i Norrland och Dalarne. Dessa jordbruksfastigheter ha, såsom herr Lindhagen alldeles tydligt påpekar i sin motion — och det har icke kunnat jäfvas af någon — fått skogarne vid afvittringarna för jordbruksändamål, och när de nu användas till andra ändamål, till trävaruindustri, komma trävarubolagen ovilkorligen i åtnjutande af en särskild förmån genom besittningen af dessa fastigheter, hvilkas skogar ursprungligen lemnats för helt andra ändamål. Ur dessa synpunkter är en särskild bevillning på dessa fastigheter, som förvärfvats af trävarubolagen, fullt berättigad.

Nu säger utskottet, att den af mig föreslagna åtgärden icke

skulle hämma bolagens förvärf af jordbruksfastigheter i Norrland och Dalarne. Ja, hur vet utskottet detta? Icke det ringaste skäl har anförts för denna utskottets åsigt. Men om man ser på andra förhållanden, finner man deraf tydligt, att höga afgifter bidraga till att hämma det onda, som man vill hämma genom dessa afgifter. Så är t. ex. förhållandet med de höga tillverknings- och försäljningsavgifterna med afseende på rusgifvande drycker. Hvad är det, som är ändamålet med dessa afgifter, om icke att hämma förbrukningen af dessa drycker? Och det har visat sig, att de verkligen kunna göra det. Det skulle kunna anföras många likartade fall, der en afgift haft denna betydelse och verkat i dylik rigtning. Ifrån dessa analoge fall är man berättigad att draga den slutsatsen, att en dylik afgift som den här föreslagna skulle få en likartad betydelse, nemligen att hämma bolagens förvärf af jordbruksfastighet. Dessutom skulle, såsom jag i min motion påpekat, denna afgift i icke oväsentlig grad bidraga till att öka statens inkomster. Ty enligt den beräkning jag gjort, skulle staten redan genom den lilla afgift, jag föreslagit, få in åtskilliga 100,000 kronor. Men denna afgift skulle mycket väl kunna höjas, ty vi ha här ett skatteobjekt, som kan gifva och som väl tål vid att gifva någonting, just därför att denna rörelse i regel drifves med mycket stor vinst. En särskild anledning, hvarför det vore önskvärdt, om kammaren ville uttala sig för herr Fredholms m. fl:s reservation, utgör den omständigheten, att, som bekant, åtskilliga eller de fleste norrländska riksdagsmännen ifrån denna kammare i år uppvaktat Hans Maj:t Konungen med begäran, att Hans Maj:t täcktes behjerta den fara, som verkligen ligger uti dessa jordbruksfastighetsförvärf särskildt med hänsyn till den sjelfegande bondeklassens bestånd, hvarigenom uppmärksamheten sålunda blifvit väckt på denna fråga. Den har för öfrigt väckt icke allenast Hans Maj:t Konungens uppmärksamhet, utan hela regeringens. Vi hafva ju varit kallade att afgifva svar på åtskilliga frågor, som regeringen ville få utredda. Sålunda se vi, att dels med anledning af min motion, dels och hufvudsakligen med anledning af herr Lindhagens, regeringens uppmärksamhet redan blifvit väckt på denna fråga, och ett uttalande från Andra Kammaren, lät vara så blygsamt som det här af reservanterna föreslagna, skulle i alla fall, om det kunde tillvinna sig en akttningsbjudande majoritet i denna kammare, ännu mera fästa regeringens uppmärksamhet på saken. Vi, som kämpa för den jordbrukande befolkningens i dessa trakter existens och fortvaro, skulle därför få ett verksamt stöd af denna kammare, om den ville uttala sig till förmån för reservationen.

Emellertid borde, enligt min åsigt, i reservationen inskjutas tre ord, nemligen efter ordet »bolag» i reservationens kläm på sid. 13 till den meningen: — — »det täcktes Kongl. Maj:t taga i öfvervägande, om icke de i Norrland och Dalarne afvittrade hemman, som med eganderätt öfvergått till bolag» — — skulle fogas orden: »hvilka idka trävarurörelse». Hela motiveringen till reservationen ger vid handen, att dessa ord borde hafva stått der. Utaf hvad anledning de kommit att saknas der, om de uteglömts eller så, det känner jag

*Angående
skyldighet för
bolag, som eger
jordbruks-
fastighet, att
erlägga sär-
skild bevill-
ningsavgift.
(Forts.)*

Angående
skylldighet för
bolag, som eger
jordbruks-
fastighet, att
erlägga sär-
skild bevill-
ningsafgift.
(Forts.)

icke. Men jag tror, som sagdt, att det vore bra, om de insköttes i reservationen, särskildt som det t. ex. i Dalarne lär finnas bolag, som uteslutande syssla med jordbruk, och meningen är naturligtvis icke att träffa dem med detta förslag, utan endast trävarubolag, som köpa jordbruksfastigheter.

Jag tillåter mig därför hemställa, att kammaren ville gifva oss ett godt stöd i detta afseende genom att bifalla den af herr Fredholm m. fl. framställda reservationen med det af mig nu angifna tillägget, hvarigenom beslutet sålunda skulle bli af följande lydelse:

»att Riksdagen behagade, med afslag på den af herr Styrländer väckta motionen, i skrifvelse till Konungen anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t taga i öfvervägande, om icke de i Norrland och Dalarne afvittrade hemman, som med eganderätt öfvergått till bolag, hvilka idka trävarurörelse, borde åsättas bevillning för särskilda förmåner och rättigheter, samt i så fall för Riksdagen framlägga förslag om sättet för denna beskattningsåtgärds genomförande.»

Jag tillåter mig, herr talman, att yrka bifall till detta förslag.

Häruti instämde herrar *Göransson, Bromée* i Billsta, *Olsson* i Sörnäs, *Norman, Åkerlind, Kvarnzelius, Nydal, Nordin* i Hammerdal, *Nordin* i Sättna, *Olsson* i Mårdäng, *Olsson* i Fläsbro, *Norberg* och *Ericsson* i Vallsta.

Herr Eriksson i Elgered: Trävarubolagens verksamhet i Norrland har äfven haft sin goda sida, det är jag den förste att erkänna. De ha genom placeringen af stora kapital i trävaruindustrien kunnat åstadkomma en export i stor skala och bidragit till att våra trävaror på verdensmarknaden betingat högre pris, än annars skulle hafva varit fallet. Många af dessa större bolag sköta äfven sina skogar så, att jag tror, att de i det hänseendet öfverträffa de enskilda jordegarne.

Men om jag också erkänner, att det nu påpekade utgör tvenne faktorer, som bilda den ljusa sidan i bolagens verksamhet, så tror jag likväl, att det finnes en mörk sida af saken, hvilken redan af den föregående talaren blifvit berörd och som till den grad öfverväger den ljusa, att den helt och hållet fått öfvertaget. Ty i och med bolagens utveckling och ökande, så aftager den sjelfegande befolkningen på ett häpnadsväckande sätt. Det har jag varit i tillfälle att se inom min valkrets. Endast på ett par, tre år har jag fått se och upplefva detta i en rent af oroväckande grad. De socknar, i hvilka bolagen företrädesvis göra affärer, äro icke sådana, der jordbruket är uteslutande näringsfång, utan de vända sig nog till de socknar, som med afseende på skogarne ha den största arealen. En af socknarne i min valkrets, Delsbo, som litet hvar nog känner till, representerar 118 mantal i skattetal, men en annan socken, Hassela, representerar, om jag icke misstar mig, icke mer än 9 mantal. Men då man tar och granskar en karta öfver Gefleborgs län, förefalla de, efter hvad man med blotta ögat kan bestämma, att att ha samma areal. Det säger sig sjelft, att under sådana förhållanden bolagens köplust icke är störst i Delsbo, utan tvärtom i Hassela.

När man sålunda ser, huru förhållandena utveckla sig och hvarthän det bär, synes man vara berättigad till den farhågan, att det skall taga den vändningen, att den sjelfegande bondeklassen upphör. Men den, som förlorade mest på den affären, blefve onekligen på längden svenska staten. Då statsmagterna utaf kronojorden genom afvittringarna, till hvilka användes ett belopp af nio millioner kronor, och beträffande hvilka gång efter annan genom instruktioner förordnats, huru förfaras skulle, afhände sig skogar och förlänade dessa åt enskilde i Norrland, så skedde detta i det goda och lofvärda syftet, att man skulle få denna landsända befolkad, och befolkad af en hemmansegareklass — denna klass, som framför andra visat sitt intresse, när det gält att försvara fäderneslandet, såsom på Engelbrekts och Sturarnes tid, och som också visat sitt intresse för det bestående, men på samma gång icke är obenägen att beträda reformernas väg.

Men det har i detta fall icke blott gält att få dessa trakter befolkade, utan ock att få jorden der uppodlad, hvarigenom kronan skulle få uppbära inkomst af den odlade jorden. Frågan blir nu, huru dessa intressen blifva genom trävarurörelsen tillgodosedda. Jo så, att å många hemman, der bolagsväldet tilltar, går den sjelfegande bonden bort; och i samma mån försvinner också — visserligen icke i de trakter, der jorden är mera gifvande, men i skogssocknarne — intresset för jordens skötsel. Ty det är alldeles klart, att dessa arrendatorer, som bolagen använda, då de icke bruka sin jord sjelfva, icke kunna tillgodose jordens skötsel, då de naturligtvis icke äro benägne att underkasta sig de offer, som derfor krävas. Här af är sålunda uppenbart, att staten är den, som i yttersta hand förlorar.

Nu är frågan: finnes det icke något sätt för staten att gripa in för att åstadkomma någon rättelse i missförhållandena? Ja, herrarne ha naturligtvis läst reservationen, till hvilken herr Styrländer med ett tillägg yrkat bifall. Om herrarne det gjort, så hafva nog herrarne ock förvissat sig om, att om för den der förslagna åtgärden icke finnes den juridiska rätten, så finnes derfor likväl den moraliska. Jag är af samma uppfattning som reservanterna härutinnan.

Men om staten sålunda har den moraliska rätten att ingripa, blir sedan frågan om sjelfva sättet därför. Bland de förslag till lösning af frågan, som framlagts, är herr Lindhagens motion ett, och det sätt, han föreslår, är onekligen det mest effektiva. Med då hans förslag berör en fråga, som skall afgöras genom majoritet i hvardera kammaren, torde det alltid bli en svårighet att vinna så pass stor anslutning till densamma i Första Kammaren, att den kan få majoritet der. Jag undrar då, om icke målet lättare skulle kunna vinnas med detta förslag, hvilket, såsom afseende en beskattningsfråga, kan, då kamrarna stanna i olika beslut rörande skattebeloppet, afgöras genom gemensam votering. Jag är visserligen för herr Lindhagens motion och kommer att gifva min röst för densamma, men jag fruktar, som sagdt, att det är svårt att få den igenom. Herr Styrländers förslag innehåller en lösning af frågan, som åtminstone kan duga som en provisorisk åtgärd, och jag kommer därför att

*Angående
skylldighet för
bolag, som eger
jordbruks-
fastighet, att
erlägga vär-
skild bevill-
ningsafgift.
(Forts.)*

Angående
skyldighet för
bolag, som eger
jordbruks-
fastighet, att
erlägga sär-
skild bevill-
ningsafgift.
(Forts.)

yrka bifall till detsamma, enär det för närvarande är den enda tänkbara utvägen för att få till stånd ett beslut i frågan.

Här invänder visserligen utskottet, att förslaget icke är effektivt och att utskottet därför icke kan vara med om saken. Det är märkvärdigt i alla fall att se, huru denna invändning alltid göres. Man säger, att det är en half reform, och därför att det icke är en fullständig reform, kan man icke vara med derom. Jag undrar just, huruvida bevillningsutskottet, om det gällt för detsamma att behandla herr Lindhagens motion, skulle funnit hans förslag mera effektivt och om utskottet ansett det derigenom blifva bättre ställdt. Det tror jag ingalunda varit fallet, utan snarare tvärt om.

Jag ser emellertid i den bevisning, som utskottet använt, ett det starkaste skäl för bifall till reservationen, just därför att utskottet är så vanmäktigt och svagt i framhållandet af sina motiv. På tal derom måste jag säga, att om man sammanställer den korta historik öfver frågan, som utskottet framlagt, och utskottets sätt att behandla frågan, kan man icke undgå att finna, att utskottet likväl tum för tum kommit sanningen närmare och att utskottet i år måst göra medgifvanden, som det icke gjort förut. Det visar sig sålunda, att bevillningsutskottet icke är fullständigt otillgängligt för bevis på detta område, och det är att hoppas, att utskottet ett annat år hinner längre, än hvad det nu hunnit till.

Jag tror därför, att om vi bifalla reservationen i den form, hvarunder herr Styrländer yrkat bifall till densamma, skall något vinnas. För det första vinnas, att bolagen få för den jord, som de företrädesvis måste använda, erlägga en särskild bevillning, en afgift för de förmåner, som de derigenom hafva, och dessa förmåner äro, såsom redan förut påpekats, icke ringa. Det vinnas för det andra, att de stora trävarubolagen skola föredraga att sälja eller på annat sätt afyttra mycket af den jord, som de nu förfoga öfver, till antingen hemmansegare, som redan förut innehafva jord, eller också till arbetare, som försöka att grunda egna hem, och derigenom vore ju något vunnet. Jag tror slutligen, att en tredje sak, som dervidlag skulle vinnas, vore, att, äfven om lusten för bolagen att förvärfva skog fortfore, köplusten i alla fall skulle blifva mindre.

På grund af de skäl, jag sammanfört, skall jag bedja, mina herrar, att få förena mig med herr Styrländer i hans yrkande.

Häruti instämde herr *Olofsson* i Digernäs.

Herr Söderberg: Det är med anledning af det förslag herr Styrländer här framställt och den lilla förändring han derigenom gjort i reservanternas förslag, som jag begärt ordet.

Jag tror, att det vore lyckligare, om kammaren ville taga reservanternas förslag sådant det föreligger. Med den kännedom, jag har om bolagen i Dalarne, vet jag, att somliga af dessa idka trävarurörelse i mycket stor omfattning tillsammans med bergverksrörelse, och dessa gamla bruksbolag hafva, såsom herrarne veta, fått sig tilldelade s. k. rekognitionsskogar med ganska stora om-

råden för uppmuntran af deras rörelse. Jag tror, att detta också är skärskilda förmåner och rättigheter, som bolagen hafva fått. Dessa rekognitionsskogar användas numera, såsom vi veta, icke utslutande för att stödja bruksrörelsen, utan skötas med särskild hänsyn till sågverksrörelsen. Jag tror därför, att kammaren nu gjorde klokast i att bifalla det skrivelseförslag, som af reservanterna framstälts, eller att Riksdagen ville i skrivelse till Konungen anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t taga i öfvervägande, om icke de i Norrland och Dalarne afvittrade hemman, som med eganderätt öfvergått till bolag, borde åsättas bevillning för särskilda förmåner och rättigheter, samt i så fall för Riksdagen framlägga förslag om sättet för denna beskattningsåtgärds genomförande.

Angående skyldighet för bolag, som eger jordbruksfastighet, att erlægga särskild bevillningsavgift.
(Forts.)

Reservanterna hafva ju särskildt talat om hemman i Norrland och Dalarne, hvilka voro afvittrade, och derigenom hafva ju också reservanterna inskränkt sig till att afse blott det fallet. Jag anser därför, att det är alldeles onödigt att nämna något om bolag, hvilka idka trävarurörelse. Det skulle lätt kunna uppstå något missförstånd härutinnan.

Jag ber, herr grefve och talman, att få yrka bifall till reservanternas förslag oförändradt.

Herr Brodin: Herr talman, mine herrar! Den fråga, som här föreligger, bör betraktas ur olika synpunkter. En föregående talare yttrade, att sågverksbolagen, i synnerhet de stora sågverksbolagen, haft sin uppgift att fylla i Norrland, men jag tror för min del, att de fortfarande hafva uppgifter att fylla derstädes. Dessa bolag, som nedlägga mycket stora kostnader dels på sågverksanläggningar med tillhörande lastageplatser och bostäder, dels på flottleder, hafva naturligtvis det allra största intresse af att de fortfarande kunna hafva tillgång på timmer, på det att icke deras sågar och andra anläggningar skola blifva värdelösa. Man måste sålunda förutsätta, att om de få egna skogar för everdlig tid, skola de sköta dem rationellt, så att de fortfarande kunna hafva tillgång på timmer, och att skogarne skötas så, att de lemna den största möjliga afkastning. Huru har det varit hittills? Jo, för det mesta har det tillgått så, att dessa sågverk anlagts för afverkning af arrendeskogar. Man har arrenderat skogstrakter på vissa år. Det är då naturligt, att vederbörande tagit ut så mycket, som kontrakten medgifvit, och som nu tumtalet blifvit nedsatt undan för undan, har det blifvit allt större och större skogsafverkning, så att i allmänhet hafva nog i dessa fall skogarne skötts mycket sämre, än hvad sågverksbolagen komma att göra, då skogen eges af dem. Nu är det så, att många enskilda personer hafva sålt sina skogar till trävarubolagen, som haft dem en följd af år och genom prisstegring gjort goda affärer. Detta har naturligtvis väckt afundsjuka, hvilket icke är att undra på, och antagligen högst betydligt bidragit till agitationen i fråga. Jag tror ej heller, att man kan genom lagstiftningsåtgärder hindra folk från att sälja och ej heller från att köpa. Om man nu skulle i detta fall stadga, att bolagen icke skulle få köpa mera egendom, så är det

Angående
skyldighet för
bolag, som eger
jordbruks-
fastighet, att
erlägga sär-
skild bevill-
ningsafgift.
(Forts.)

naturligt, att då dessa bolag många gånger egas af stora förmögna firmor eller enskilda personer, så skulle dessa uppträda och köpa i eget namn, hvilket vore ett sätt att kringgå de lagbestämmelser, som blifvit fastställda. Jag tror icke, att man på det nu föreslagna sättet kan komma till något resultat. Ett sätt vore, om den af herr Lindhagen väckta motionen kunde gå igenom. Då kunde ju möjligen bolagen hindras att köpa egendom, men jag undrar, om det i alla fall vore så klokt. Den som vill sälja, han säljer nog ändå, och en sådan lag kan alltid kringgås.

Om vi nu betrakta, huru motionären tänkt sig saken, skola vi finna, att han tänkt sig, att en extra bevillning skulle påläggas bolagen, hvilken bevillning skulle uppgå till 20 kronor för hvarje tiotusental kronor af taxeringsvärdet. Detta skulle emellertid icke något bolag, som köpte ett hemman, fästa afseende vid, ty det spelade ingen roll, om bolaget erlade dessa 20 kronor om året mer eller mindre. För öfrigt skulle nog också följden blifva den, att den, som hädanefter komme att sälja, finge så mycket mindre betaldt.

Nu hafva här reservanterna föreslagit ett skrivelseförslag till regeringen. Sedermera har det tillagts, att det skulle omfatta endast bolag, som idka trävarurörelse. Såväl det skrivelseförslag, som reservanterna föreslagit, som det, hvilket framstälts af motionären, skulle emellertid endast omfatta de trävarubolag, som redan finnas, och sålunda skulle, om Riksdagen nu afläte en skrivelse till Kongl. Maj:t, denna icke omfatta de nya bolag, som efteråt bildades. Är det skick att komma med ett skrivelseförslag i sådan form? Vidare skulle ju detta förslag endast gälla Norrland och Dalarne. Men hvarför skulle det endast gälla dessa orter? Jag har hört talas om, att i Skåne börja nu sockerbruken att köpa in alltmera jord för att derpå odla betor och konkurrera med jordbruket. Der råder sålunda också s. k. bolagsvälde. Skulle det blifva en lag i ämnet, borde det blifva en, som omfattade hela landet.

Herr talman! På grund af de skäl, jag nu anfört, ber jag att få yrka bifall till den i bevillningsutskottets betänkande gjorda hemställan.

Herr Styrländer: Med anledning af herr Söderbergs anförande skall jag be att få upplysa både honom och kammaren om, att det var just på yrkande af dala-representanterna, som jag gjorde detta tillägg, nemligen om att det skulle vara bolag, som idka trävarurörelse, ty de sade, att det finnes bolag, som idka endast jordbruksrörelse, och att de icke kunde vara med om reservationen, i fall det deri föreslagna skrivelseförslaget skulle afse äfven sådana bolag.

Dessutom får jag säga, att herr Söderbergs anförande bevisar, att han icke det ringaste förstätt sig på reservationen. Han talade om rekognitionsskogar. Men reservationen talar om afvittrade hemman. Hans anförande bevisar alltså tydligt, att han icke satt sig in i hvad frågan gäller, ty rekognitionsskogar och afvittrade hemman äro helt olika saker.

Häruti instämde herrar *Persson* i Tällberg och *Kempe*.

Grefve Hamilton: Herr talman! Mine herrar! Jag har begärt ordet i denna fråga derför, att jag vid alla de tillfällen, då liknande förslag förut förekommit till behandling inom kammaren, bekämpat dem, och jag anser det nödigt att här offentligen ådagalägga, att jag i detta hänseende ej ändrat ståndpunkt. Jag behöfver väl icke tillägga, att min ställning i denna fråga ingalunda innebär, att jag på något sätt skulle underskatta vigten af den djupt allvarliga fråga, som beröres både i herr Styrlanders motion och i den här äfven omtalade, af herr Lindhagen väckta motionen. Men just derför, att jag anser denna fråga vara en synnerligen viktig fråga, en bland de allvarligaste och viktigaste frågor, som på länge varit på tal i Riksdagen — just derför är jag så rädd för att man skall komma derhän, att man afgör den endast såsom en stämmningsfråga, hvilket händt förut i sådana fall, då man till den grad blifvit gripen utaf den fara, hvilken man betraktar, att man till slut blifvit alldeles likgiltig för, hvilka medel man tillgriper för att afvärja denna fara. Detta är dock, enligt min tanke, ytterst betänkligt. Det är betänkligt — när man vill bota ett samhällsöndt — om man söker inbilla sig sjelf och andra, att man *gjort* något, då man i sjelfva verket *icke* gjort något, som kan verka till sakens afhjelpande. Men det är, enligt min tanke, ännu mer betänkligt, om man, under intryck af en sinnesstämmning, låter hänföra sig att fastslå principer eller genomföra lagstiftningsåtgärder, som icke blott *icke* afhjelpa den fara, hvilken man fruktar, utan äfven i andra afseenden medföra vådor. Och såsom en sådan våda räknar jag icke minst, om man kommer derhän, att, då man finner, att gällande rätt eller gällande rättsprinciper stå i vägen för det mål, hvilket man vill vinna, man helt lugnt förklarar, att sådant kan man helt lugnt sätta sig öfver. Är man inne på den bogen, mine herrar, att man tycker, att det intet gör, om man trampar gällande lag och gamla svenska rättsprinciper under fötterna, då kan man åstadkomma en mycket stor och oberäknelig skada. Derom borde i synnerhet den svenska Riksdagens män vara ense.

Jag skall icke spilla många ord på herr Styrlanders motion. Jag skall upprepa, hvad jag sagt hvar gång förslaget varit framme, att det borde döma sig sjelft derigenom, att motionären sjelf förklarar, att det syfte, han *vill* dermed vinna, *icke kan* dermed vinnas, utan att förslaget blott skulle vara såsom en opinionsyttring. Men en opinionsyttring, som icke går ut på någon åtgärd, som verkar i någon mån i riktning mot det syfte, man vill främja, är, enligt min mening, hemfallen helt och hållet under de tomma frasernas område, hemfaller just under området för dessa slags åtgärder, om hvilka man söker inbilla sig sjelf och andra, att man verkligen gjort något för att afhjelpa ett visst samhällsöndt, då man faktiskt gjort intet.

För min del kan jag icke heller finna, att detta förslag är på något sätt gagneligt eller ledande i någon mån till det resultat, till hvilket man vill komma. Det är väl bättre då att dröja och taga

Angående skyldighet för bolag, som eger jordbruksfastighet, att erlägga särskild bevillningsafgift.
(Forts.)

Angående
skyldighet för
bolag, som eger
jordbruks-
fastighet, att
erlägga sär-
skild bevil-
ningsafgift.
(Forts.)

frågan i dess helhet under ompröfning, hvilket vi snart torde komma att få göra, då vi komma att handlägga herr Lindhagens motion.

Jag skulle beklaga, om Andra Kammaren anslöte sig till detta skrivelseförslag, som i sjelfva verket innebär, att jordbrukarne i Sverige böra särskildt beskattas med hänsyn till om de odla sin jord bra eller illa.

Jag kan i öfrigt för min del icke finna annat, än att det resonnement, som reservanterna här fört, är ohållbart. De hafva nemligen gång på gång gjort sig skyldiga till den mest besynnerliga brist på logik. Jag skall här i detta sammanhang endast anföra två exempel.

Reservanterna säga, att eganderätten till den jord, som allmogen erhållit af kronan vid afvittringarne, »har tilldelats hemmanen under förutsättning och med förbehåll, att den sålunda erhållna marken skolat i främsta rummet användas till jordbruksnäringens varaktiga befrämjande». Och detta resonnement stödjade reservanterna på den argumentationen, att då den ifrågavarande jorden lemnats till en enskild under en viss förutsättning och ett visst förbehåll, kan man, om man vill, taga jorden ifrån honom, derest han icke uppfyllt detta förbehåll. Men, mine herrar, till stöd för detta, att jorden vid afvittringarne lemnats under viss förutsättning och med visst förbehåll, åberopa och citera reservanterna en författning, nemligen stadgan af den 10 februari 1824 angående afvittringsverket i Vesternorrland etc., af hvilken stadga, enligt mitt förmenande, uppenbart och för hvar och en, som vill läsa icke hvad han vill, utan hvad som står, torde framgå, att jorden — beklagligt nog — vid afvittringarne icke gafs jordbrukarne under detta vilkor och förbehåll. Jag finner åtminstone i de delar af författningen, som reservanterna citerat, icke ett ord om den saken, men väl framgår af desamma, hvad hvar och en känner till, nemligen att afvittringarne skedde i detta syfte. Det finnes icke något i författningen, som talar om något förbehåll. Det framgår blott, som sagdt, att detta var *syftet*. Men det är dock en högst väsentlig skilnad, mine herrar.

Derefter fortsätta reservanterna på samma sida: »Men i samma mån eganderätten till de afvittrade hemmanen genom köp öfvergått från allmogen till sågverksbolagen, har detta med eganderätten förknippade vilkor» — d. v. s. jordbruksnäringens varaktiga befrämjande — »bortfallit, i det att jordbruksnäringens försumrats och den till odling tjenliga marken undandragits all annan kultur än skogsbruk med ty åtföljande skogsafverkning.» Ja, jag har hört och vet och sett många intyg om att det finnes hemman, som egas af sågverksbolagen, å hvilka jordbruket försummas. Men kunna herrarne påstå, att detta sker å alla sådana hemman? Eller kunna herrarne påstå, att det sker å ett öfvervägande antal? Är detta icke fallet, då frågar jag: med hvilket fog vill man lägga en skatt på rättigheten att besitta jordegendom på den påstådda grunden, att jordbruksnäringen försumrats, om det icke är alla, som gjort sig skyldiga dertill?

Jag har anfört detta såsom bevis på reservanternas sätt att resonera, hvilket enligt min uppfattning icke hänger tillsammans. Och jag kan derfor icke heller alls finna, att något skäl förebragts,

hvarför man skulle beskatta de hemman, som uppkommit genom afvittring, nu efteråt. Jag kan icke finna någon rättsgrund till detta. Vilja herrarne deremot vara med om en skrifvelse, som går ut på att alla jordbrukare i Sverige, hvilka icke häfda sin jord, skola underkastas särskild beskattning, skall jag vara med derom. Det vore klara papper, hvad frågan gäller.

Jag ber om ursäkt, att jag talat något länge, och jag vet mycket väl, att detta är en fråga, i hvilken det nästan är farligt att uppträda såsom opponent, enär stämningen är så stark för densamma, men jag hoppas dock, att herrarne hålla mig räkning för att jag sagt min mening rent ut.

Häruti instämde herrar *Meyer, Wijk, Segerdahl* och *Odqvist*.

Herr Söderberg: Herr Styrländer sade nyss, att jag icke förstode denna fråga. Jag medgifver, att så torde vara förhållandet, men därför ville jag så mycket kraftigare instämna i reservanternas förslag, på det att vi måtte få en allsidig utredning af frågan. Jag har alldeles nyss blifvit af en länskamrat erinrad om, att i Dalarne finnas sådana bolag, som till öfvervägande del idka jordbruk. Detta vill jag också delvis erkänna, men jordbruket är icke hufvudsaken i ens dessa bolags verksamhet. Jag vill därför icke, att skrifvelsförslaget skall få någon som helst inskränkning, utan jag vill, att kammaren skall taga detta förslag sådant det är — om Riksdagen nu till äfventyrs skulle vilja besluta en skrifvelse. Jag tror icke, att frågan skulle lida något på detta.

Hvad sedermera beträffar grefve Hamiltons yttrande, så vill jag gerna instämna med honom deruti, att denna fråga är en allvarlig fråga, en i våra samhällsförhållanden djupt ingripande fråga, och man bör ju också fördenskull med den största varsamhet företaga något i lagstiftningsväg med afseende på densamma. Jag tror emellertid, att, om vi erkänna detta och om vi se frågan ur den synpunkten, det skall hafva sitt berättigande att få denna sak utredd och så allsidigt utredd som möjligt. Här föreligger icke något lagförslag till afgörande, utan det är endast fråga om ett skrifvelsförslag, på det att vi måtte få en utredning om, huruvida det kan vara skäl att slå in på den väg, som ifrågastälts, och det borde Riksdagen kunna vara med om. Den 11 maj 1894 beslöt Riksdagen en skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utredning angående storleken af de områden, som bolagen förskaffat sig under årens lopp, och denna utredning blef utdelad i kammaren 1898. Jag vet icke, om sedan dess någonting från regeringens sida blifvit åtgjordt i saken, och därför tror jag, att det skulle vara klokt, om kammaren nu ville besluta en skrifvelse.

Jag yrkar fortfarande bifall till reservanternas förslag.

Herr Hedgren: Den ärade talare på stockholmsbänken, som nyss hade ordet, började sitt anförande dermed, att han yttrade, att detta är en synnerligen vigtig och allvarlig fråga och att man

Angående skyldighet för bolag, som eger jordbruksfastighet, att erlægga särskild bevillningsafgift.
(Forts.)

*Angående
skylldighet för
bolag, som eger
jordbruks-
fastighet, att
erlägga sär-
skild bevill-
ningsafgift.
(Forts.)*

derför icke bör afgöra densamma såsom en stämningsfråga, och deruti skall jag be att till alla delar få instämma. Herrarne kunna också vara säkra på, att innan jag och de öfriga reservanterna skrefvo under denna reservation, hade vi försökt att så noga som möjligt sätta oss in i frågan och lemnat å sido allt, hvad man kallar för känslostämningar.

Den nämnde talaren yttrade vidare, att om reservanternas förslag bifölles, skulle man enligt hans åsigt derigenom trampa rättsprinciper under fötterna. Detta kan jag icke fatta, ty det är väl temligen tydligt, att om dessa skogar och hemman i Norrland och Dalarne, som äro afvittrade, öfverlemnats till enskilda egare, så är det väl ändå icke att trampa rättsprinciper under fötterna, om man säger, att för att ni har fått detta, bör ni också utgöra en bevillning för de särskilda förmåner, ni derigenom kommit i åtnjutande af. Jag försäkrar herrarne, att om grefve Hamilton eller hvilken annan som helst i kammaren gifve mig ett hemman, skulle jag med synnerligt nöje gå in på att betala en särskild bevillning därför.

Nu hänvisar grefve Hamilton — och flere efter honom komma möjligen att göra detsamma — till herr Lindhagens motion. Men vi få se, hvad dessa herrar säga, när den motionen föreligger till behandling. Jag är säker på, att meningen är att nu först slå i hjel denna motion med herr Lindhagens och, när man sedan kommer till herr Lindhagens motion, slå i hjel den genom en hänvisning till den nu ifrågavarande; så få de båda motionerna slå i hjel hvarandra.

Vidare yttrade den ärade talaren något, som naturligtvis på denna kammare skulle göra — enligt hans mening — ett starkt intryck. Han beklagade, om jordbrukarne skulle särskildt beskattas, i fall de skötte sin jord illa. Detta var väl ett något förhastadt yttrande, och jag kan ej föreställa mig, att jordbrukarne i denna kammare skola följa med den ärade talaren i den origtiga uppfattningen. Här är ju fråga om bolag, som förvärfvat dessa afvittrade hemman, hvilka — grefve Hamilton må säga hvad han vill — obestridligen lemnats till de förutvarande egarne i ett visst syfte, nemligen det att få jordbruket i gång i Norrland. Det är dessa bolag man anser böra utgöra en särskild bevillning för viss förmån och rättighet.

Vidare yttrade herr Brodin, att, om vi antoge reservanternas förslag, de bolag, som hädanefter bildades, icke skulle komma under denna kategori. Men det är klart, att, om den ärade talaren blott vill läsa igenom slutklämmen något noggrannare, än han gjort, han skall komma till en annan uppfattning. Det är alldeles uppenbart, att såväl de bolag, som nu finnas, som de hvilka komme att hädanefter bildas, skulle, derest en lagstiftning i ifrågavarande syfte komme till stånd, falla under samma kategori.

Hvad slutligen angår herr Styrlanders förslag, skulle jag naturligtvis mycket väl kunna gå in derpå. Men då det innebär en inskränkning i hvad reservanterna föreslagit, och dessa enligt mitt förmenande redan vidtagit tillräckligt med inskränkningar i sitt förslag, tror jag verkligen, att, om man vill saken, man gör klokast

att antaga reservationen. Nu kan det ju hända, såsom herr Styrlander sade, att förslaget ej kan oförändradt tillämpas i fråga om Dalarna. Men skulle Riksdagen besluta en skrivelse, komme naturligtvis Kongl. Maj:t att taga den frågan i öfvervägande, och Kongl. Maj:t är väl ändå icke till den grad rask i vändningarne, att vi från det hållet behöfva befara något förhastadt förslag i detta ämne.

På grund af hvad jag haft äran anföra skall jag, herr talman, be att få yrka bifall till den betänkandet vidfogade reservationen.

*Angående
skyldighet för
bolag, som eger
jordbruks-
fastighet, att
erlägga sär-
skild bevill-
ningsafgift.
(Forts.)*

Herr Jansson i Krakerud: Jag begärde ordet egentligen med anledning af hvad som yttrades af den högt ärade talaren på stockholmsbänken. Han gaf i sitt anförande uttryck åt den uppfattningen, att kammaren möjligen under inflytande af en viss sinnesstämning skulle komma att rösta för den afgifna reservationen, och med anledning deraf höll han ett sådant sinnesstämmingsföredrag, att jag deraf drog den slutsatsen, att han genom detta högtrafvande tal hoppades få sinnesstämningen i kammaren ändrad, så att kammarens majoritet skulle rösta mot reservationen. För min del tror jag icke, att Andra Kammarens ledamöter rösta på grund af en tillfällig sinnesstämning, ty jag tror, att kammarens ledamöter granska de framställda förslagen och vid voteringen handla i öfverensstämmelse med sin öfvertygelse.

Jag tror icke heller, att det är riktigt att draga ut sådana konsekvenser, som den ärade talaren gjorde, då han sade, att man genom att bifalla reservationen skulle öfvergifva gamla rättsprinciper och beskatta jordbrukarne i landet, därför att de sköta sin jord dåligt. Något sådant föreligger icke i denna reservation, utan hvad som afsetts med reservationen är att hemställa till Kongl. Maj:t, huruvida man icke kunde beskatta dessa bolag därför, att de afvikit från syftet med afvittringen. Man har icke klandrat bolagen därför, att de sköta jorden dåligt. Derpå har man kanske föga bevis, ty bolagen bruka öfver hufvud taget sällan sköta något jordbruk. Men man har klandrat dem därför, att de på många ställen lägga ned jordbruket, så att den jordbrukande befolkningen uppe i Norrland allt mer inskränkes.

Med afseende på anmärkningen mot de »nya rättsprinciperna» skall jag be att få påpeka, att de här ifrågasatta rättsprinciperna icke innebära någonting nytt, ty det förefinnes ännu vissa fall, då sådana, som hafva särskilda förmåner och rättigheter framför andra, också få en särskild beskattning. Då vi pålade de enskilda sedelutgifvande bankerna skyldigheten att skatta för rättigheten att utgifva 10-kronesdlar, så uppträdde man också på detta sätt och ansåg, att man kastade omkull gamla rättsprinciper, men Riksdagen beslöt i alla fall att beskatta denna förmån. Och jag skall be att få tillägga, att den förste ärade talaren gjorde sig skyldig till samma fel, då han utgick från den synpunkten, att man skulle kunna beskatta bolagen därför, att de icke sköta skogarne tillräckligt bra. Jag tror icke heller, att det är meningen med vår reservation, utan meningen är, såsom redan blifvit sagdt, att kultiveringen må ut-

*Angående
skylldighet för
bolag, som eger
jordbruks-
fastighet, att
erlägga sär-
skild bevill-
ningsafgift.
(Forts.)*

sträckas mer och mer i Norrland. Detta var syftemålet med afvittringen, och då detta syftemål icke vunnits, utan bolagen på grund af afvittringen kommit i tillfälle att blifva egare till skogarne och handskats med jorden och skogarne efter godtfinnande, så hafva vi ansett, att en liten beskattning der uppe skulle vara mycket lämplig.

Jag skall be att få läsa upp en liten bit på 7:de sidan i betänkandet, och jag skulle vilja uppmana dem, som icke läst reservationen, att läsa igenom, hela den första delen deraf. Det heter der: »Deremot kvarstår ännu oförändradt ett i 1883 års förutnämnda förordning intaget stadgande om särskild bevillningsafgift för rättighet till skogsfång och kolningsfrihet på allmänningar, hvarjemte enligt nu gällande förordning särskilda bevillningsafgifter erläggas af bankbolag med sedelutgifningsrätt, af vissa handlande och handelsexpediter samt af utländingar för konserter och dramatiska eller andra föreställningar.» Det är således icke någon ny princip, på hvilken vi slagit in. Icke heller hafva vi trott, att vårt förslag skall hafva den verkan, att bolagsverksamheten der uppe skall afstanna, men då bolagen fått förmåner och rättigheter framför andra egare af skogar inom landet, så är det väl billigt och rätt, att de äläggas någon särskild beskattning därför.

Samme ärade talare på stockholmsbanken nämnde något om en författning. Det var väl samma författning, som står omnämnd i sista stycket å 9:de sidan. Det är enligt mitt förmenande ganska märkligt att se, huru angelägen man var redan på Karl Johans tid om Norrlands kultivering. Jag skall ur denna författning be att få uppläsa endast det sista stycket, som återfinnes på sid. 10. Detta stycke, som handlar om afvittringens föremål, lyder: »Att genom dessa anstalter bereda för Hemmansåboerne full visshet och säkerhet om deras egorymd, och för idoge arbetare tillfälle till nya Hemmans anläggning på Kronans allmänningar och öfverloppsmarker, samt således befrämja Landets uppodlande och bebyggande.» Detta syfte med afvittringen har emellertid icke gått i verkställighet, utan man har tvärtom handlat i strid med detsamma. Under sådana förhållanden synes det mig icke orimligt begärtdt att älägga särskild skatt för de förmåner och rättigheter, som bolagen äro i besittning af.

Det kan ju icke förnekas, att den motion, som blifvit omnämnd, leder till bättre resultat än detta förslag, men detta hindrar icke, att man äfven bifaller det nu föreliggande förslaget. För att taga ett exempel, så är det gifvet, att det beslut, som fattades i år angående sedelutgifningsrätten, är mycket bättre än det, som fattades om särskilda afgifter af de sedelutgifvande bankerna, men detta hindrade icke, att denna beskattning beslöts redan då på grund af den särskilda förmån, sedelutgifningen medförde. Man kan säga, att det fall, som nu föreligger, är analogt med det nyss nämnda. Om det sedan framdeles händer, att Riksdagen fattar ett beslut, som ännu skarpare ingriper mot dessa skogsafverkare och ordnar förhållandena på ett bättre sätt, så är det naturligtvis icke att förakta, men det hindrar icke, att man under tiden skrifer till Kongl. Maj:t,

och om Kongl. Maj:t finner det nödigt och nyttigt, tager jag för gifvet, att Kongl. Maj:t kommer att framlägga ett förslag i det syfte reservanterna föreslagit. Om det gäller att redan nu fatta ett beslut, som skulle tillämpas på sågverksbolagen, så skulle jag verkligen också vara något tveksam. Men då det icke är fråga derom, utan blott om att öfverlemna frågan till Kongl. Maj:t, så tror jag icke, att det är någon fara i att bifalla reservationen, ty Kongl. Maj:t är väl just icke känd för att framlägga några omstörtande lagförslag.

Det har nu yppat sig en viss meningsskiljaktighet mellan dalarrepresentanterna och norrlandsrepresentanterna, huruvida man skulle sätta in en ny mening i klämman i reservationen. För min del är jag icke fackman på detta område, och man skulle kunna säga mig, att jag icke förstår mig på denna fråga i detalj. Men då nu de, som äro mera inne i frågan, icke äro eniga om denna punkt, så kan jag icke annat göra än yrka bifall till reservationen sådan den är. Sedan få herrarne sjelfva vid voteringen tvista, om de der orden skola inflyta eller icke.

Herr John Olsson i Stockholm: Jag tror icke, att någon bestrider den ärade talarens till höger om mig påstående, att den fråga, som föreligger, nemligen om åtgärders vidtagande för att hämma sågverksbolagens allt uppslukande utbredning i Norrland och Dalarne, är en allvarlig fråga. Det tror jag, att vi alla erkänna. Men den ärade talaren tog dock saken alltför tragiskt, då han t. ex. yttrade, att den, som här vågade opponera sig mot detta och öfriga åtgärder, som föreslås för att vinna nämnda syftemål, skulle därför »löpa en allvarsam fara». Jag tror icke, att den ärade talaren på minsta sätt behöfver frukta, att han skall råka i ringaste fara för detta sitt uttalande. Men väl tror jag, att alla skola erkänna, att han brukade onödigt starka ord. Han yttrade bland annat, att reservanterna skulle gjort frågan till en stämningsfråga, och ville, att kammaren skulle fatta beslut i densamma under intryck af en upprörd sinnesstämming. Jag fick verkligen det intrycket, att, om man skall tala om en upprörd sinnesstämming, det var den ärade talaren sjelf, som befann sig i en sådan. Deremot lär man icke kunna beskylla den ledamot af utskottet, som står främst bland reservanterna, för att han brukar handla under intryck af en uppupprörd sinnesstämming. Ty han är i allmänhet en realpolitiker och låter sällan i sin politik bestämma sig af stämningar.

Den ärade talaren yttrade vidare, att, så snart fråga är om att hämma bolagens utbredning, man skulle vara likgiltig för medlen och sätta sig öfver gällande rättsprinciper, då de stå i vägen för ens planer, ja, helt enkelt »trampa dem under fötterna». Jag undrar, om icke den ärade talaren sjelf måste medge, att det var väl starka ord. Hvilka rättsprinciper är det då, man nu vill trampa under fötterna? Den ärade talaren angaf icke detta, och jag tror, att han skall blifva svaret skyldig. Man kan väl icke vilja påstå, att, när verkliga missförhållanden förefinnas, staten icke skulle ega rätt att för att afhjelpa dessa vidtaga åtgärder, som stå i strid med

*Angående
skyldighet för
bolag, som eger
jordbruks-
fastighet, att
erlägga sär-
skild bevil-
lingsavgift.
(Forts.)*

Angående
skyldighet för
bolag, som eger
jordbruks-
fastighet, att
erlägga sär-
skild bevill-
ningsafgift.
(Forts)

möjligen förut varande rättsprinciper. Icke trampar man dessa under fötterna, därför att man, när man finner, att ett missförhållande eger rum, vill vidtaga åtgärder för att stäfja detta missförhållande.

Den ärade talaren yttrade vidare, att reservanternas föreslagit, att jordbrukarna skulle beskattas med hänsyn till — huru de bruka sin jord. Jag tror, att man visserligen icke kan bestrida, att denna hans uppfattning är synnerligen originel. Men såvidt jag kan läsa innantill, fins den icke i den reservation, som föreligger. Reservanternas hafva helt enkelt framhållit, att de bolag, som kommit i besittning af de afvittrade hemmanen, hafva en särskild förmån och rättighet derigenom, att de kunna på ett långt gående sätt gagna på skogs-handteringen, med ett ord, kunna genom att komma i besittning af dessa afvittrade hemman göra sig en orättmätigt stor vinst på det allmännas bekostnad. Det är naturligtvis denna särskilda förmån och rättighet, som reservanternas ansett utgöra ett lämpligt föremål för beskattning, och jag tror icke heller, att man kan göra någon allvarsam invändning mot detta resonnement.

Den ärade talaren yttrade vidare, att det icke skulle finnas fog för att särskildt beskatta de afvittrade hemmanen. Nej, det är klart, att detsamma gäller om samtliga jordbruksfastigheter, att det vore önskligt att kunna något stäfja bolagens förvärf af dem och hindra, att de ensidigt användes för afverkningsrörelse. Men skillnaden är den, att i fråga om dessa afvittrade hemman finnes en rättsgrund för att vidtaga den åtgärd, som reservanternas föreslagit, i det de uppvisat, att staten ju har en viss rättighet till dessa afvittrade hemman. Det är klart, att reservanternas just därför tagit dessa hemman och funnit sig i fråga om dem kunna föreslå en beskattningsåtgärd, som de tro skulle leda till ett hämmande af bolagens förvärf.

Det yttrades såväl af den ärade talaren som af en föregående talare, att man icke skulle vinna syftemålet med en sådan åtgärd, som här föreslagits. Det är ju möjligt, att det icke skulle i så synnerligen nämnvärd mån leda till målet. Men jag tror, att man går för långt, då man — såsom den ärade talaren till höger om mig — påstod, att den föreslagna beskattningen icke spelade den allra ringaste roll, att den icke ens skulle i någon mån hämma bolagens sågverksförvärf. Hvarken reservanternas eller motionärens hafva kunnat påstå något sådant; utan allt tvifvel kommer en sådan åtgärd att *i sin mån* verka hämmande på bolagens egendomsförvärf. Kan man då med denna åtgärd komma ett litet steg mot det mål, som jag i det längsta vill hoppas, att äfven den ärade talaren är med om, nemligen att, såvidt möjligt, rädda jordbruket i de nordliga provinserna, kan man med den föreslagna åtgärden komma i någon mån åt det hållet, är denna lagstiftning väl icke förfäves.

Den ärade talaren ville till och med, såvidt jag fattade honom rätt, bestrida, att det öfver hufvud finnes ett större antal bolag, som verkligen försummade jordbruket och uteslutande kastade sig på skogsskötsel. Jag är ju icke representant för dessa landsdelar, men

känner i någon mån särskildt förhållandet i Dalarne, der jag haft tillfälle att på ort och ställe kunna noga sätta mig in i bolagens tillvägagående. Och jag får verkligen såsom min uppfattning bekänna — och jag tror, att det har vitsordats af alla representanter ifrån den provinsen — att icke ett mindre antal bolag, utan fast hellre det öfvervägande antalet bolag i Dalarne — och som vi hört äfven i Norrland — verkligen uteslutande kasta sig på sågverksrörelse med försummande af jordbruket. Jag vet icke, hvar den ärade talaren fått uppgiften, att det icke vore synnerlig fara i detta afseende. Jag kan verkligen på grund af erfarenhet vitsorda, att i Dalarne bolagen i de flesta fall äro alldeles likgiltiga för huru jordbruksnäringen bedrifves. De egna sig endast åt sågverksrörelse, afverka skogarne, och dermed punkt.

Dermed är jag inne på en anmärkning, som af en talare från geflebänken uttalades, nemligen att bolagen skulle i allmänhet sköta egendomarne synnerligen rationellt och, som han yttrade sig, »så, att de lemna största möjliga afkastning». Det förra vill jag visst icke gå in på, om man med att sköta rationellt menar, att de idka jordbruk. Men deremot kan jag nog mycket väl instämma i yttrandet, att de begagna dessa fastigheter så, att de lemna största möjliga afkastning, ty de göra det så, att de hugga ned skogarne, ända intill de minsta dimensioner, som kunna säljas, och lemna det öfriga åt sitt öde. Sedan köpa de skogar på annat håll af bönderna för en spottstyfver och afverka dem, och så undan för undan. Jag tror icke, att den talaren hade rätt, då han påstod, att bolagen i allmänhet sköta sina egendomar rationellt — rationellt i den mening, att de vidmagthålla skogarne och befordra återväxten —; dermed vill jag visst icke förneka, att det finnes sådana som göra det, men de allra flesta bolag handla, som bekant, så, att de oupphörligt köpa nya skogar, afverka dem och lemna de gamla åt sitt öde.

Som sagdt, jag tror icke, att denna åtgärd är så farlig, som af talmannen för utskottets uppfattning gjorts gällande. Jag tror, att den i någon mån skulle komma att leda till det resultat, som alla önska, och jag tror af det skälet, att det icke är ringaste fara i att bifalla reservanternas yrkande. För egen del kan jag vara med om vare sig reservanternas yrkande eller herr Styrlanders ändringsförslag. Det sista, som afser att efter »bolag» insätta orden: »hvilka idka trävarurörelse», synes mig vara det konsekventaste, då det af motiveringen framgår, att det just är fråga om bolag, som gagnara på sågverksrörelsen. Men om kammarens majoritet hellre skulle taga reservanternas yrkande, kan jag ock vara med derom.

Häruti instämde herrar *Wavrinsky* och *Branting*.

Herr Lindhagen: Jag hade icke tänkt yttra mig i denna fråga, ty jag har tillräckligt att göra med att sköta om min egen motion, men med anledning af hvad grefve Hamilton anförde, måste jag gripa till ordet. Jag vet verkligen icke rätt, hvarom han egentligen yttrade sig. Det föreföll mig nemligen, som om han

*Angående
skyldighet för
bolag, som eger
jordbruks-
fastighet, att
erlägga sär-
skild bevil-
ningsafgift.
(Forts.)*

*Angående
skyldighet för
bolag, som eger
jordbruks-
fastighet, att
erlägga sär-
skild bevill-
ningsafgift.
(Forts.)*

ibland yttrade sig om min motion, ibland om herr Styrländers motion, men mest om sin egen ställning till norrlandsfrågan i dess helhet.

Nu är det verkligen så, som grefve Hamilton sade, att man ofta handlar efter stämningar, och man bör också göra det. När lifsförhållandena med stark magt tränga sig fram mot gamla formulär, så uppstår det en stämning för saken, och det är den stämningen, som är den verkligt stora realiteten i allt handlande.

Nu yttrade grefve Hamilton vidare, att han erkände, att detta är en allvarlig fråga, men han talade ock om fraser. Ja, när grefve Hamilton sade, att han ansåg detta som en allvarlig fråga, så var det en fras. Ty om man verkligen anser detta vara en allvarlig fråga, så skall man märka, att det klappar ett hjerta bakom en sådan uppfattning. Men det gjorde det icke i detta fall. Grefve Hamilton anser nemligen i sjelfva verket icke, att detta är en allvarlig fråga, då han menar, att den bör behandlas efter gamla formulär. Men jag vill säga, mine herrar, att Norrlands största olycka alltid har varit, att man merendels i landskanslierna saknat formulär för dess lifsfrågor.

Herr Meyer: I fall jag skänker en gammal öfverrock till en tiggare i syfte att han dermed skall skydda sig mot kölden, men han i stället säljer rocken till en klädmånglare, och jag sedan kommer till denne och med våld tager rocken tillbaka, på den grund att jag skänkt bort den i ett visst syfte, som icke har blifvit uppfyllt, så kommer strafflagen och tager mig i kragen och visar mig, att jag bör respektera andras välfångna egendom. Hvad är nu skilnaden mellan detta exempel och den nu föreliggande frågan? Här har staten skänkt hemmansegare i Norrland skogsmark i syfte att de skulle förbättra sitt jordbruk. Denna jord hafva sedan hemmansegarne mot kontant betalning sålt till sågverksbolag. Dessa hafva fått betala denna skogsmark till det värde, som säljarne ansett densamma ega. Men nu skulle vi lagstiftare säga, att eftersom syftet med gåfvan till de norrländska jordbrukarne icke blifvit uppfyllt, så fräntaga vi sågverksegarne den egendom, som de köpt. Ja, vi taga icke genast tillbaka allt, det är alldeles riktigt, utan till en början påföra vi dem en särskild bevillning för fastigheten. Men denna kan, såsom den ärade motionären nyss påpekade, höjas — den kan höjas ända upp till 100 procent af taxeringsvärdet, och jag tänker, att den redan långt innan man hunnit dit skall hafva verkat såsom en konfiskation af sågverksbolagens egendom; staten har fått »sitt» igen och sågverksbolagen blifvit af med sitt. Den rättsprincip, som man i detta förslag trampar under fötterna, är, att den, som på hederligt sätt förvärfvat sig en egendom, också skall få behålla den

Nu hafva reservanterna, såsom grefve Hamilton redan påpekat, förklarar, att jorden blifvit skänkt till hemmansegarne under förutsättningar och *med förbehåll*. Men det verkliga förhållandet är, att några som helst förbehåll icke blifvit gjorda, då hemmansegarne erhöello denna jord. Den har blifvit dem skänkt under vissa förut-

sättningar — det är sant — men icke med några förbehåll, och då alltså inga som helst vilkor häfta vid jorden, så kunna väl i all rimlighets namn ej heller några vilkor häfta vid jorden, då den öfvergår till nya egare. Funnos icke vilkor i det ena fallet, så finnes det naturligtvis heller inga sådana i det andra.

Hvad nu beträffar den s. k. norrländska lifs- och kulturfrågan, så har äfven jag kommit till den uppfattningen, att den är en stor och viktig fråga, och att icke allt är så väl ordnad, som önskligt vore. Men jag har kommit till denna uppfattning utan ringaste hjertklappning genom ett helt lugnt och kallt resonnement, det har icke varit en tillstymmelse till känsla, som inverkat på min åsigt. Att det är af största vikt för landet, att man, om görligt, i Norrland skapar en sjelfegande jordbrukarebefolkning, det skall visserligen icke jag bestrida, ty det är säkerligen ingen i denna kammare, som håller så strängt på en sjelfegande jordbrukarebefolkning som jag. Jag håller så strängt på den, att jag — kanske i motsats till motionären — anser, att det skall vara en olycksdag för Sveriges rike, då den politiska magten brister ur de sjelfegande jordbrukarnes händer.

Har man den åsigten, då vill man nog också göra allt hvad man kan för att uppehålla densamma. Men detta må nu vara en sak för sig; så mycket kan dock sägas, som att man icke kan genom de nu föreslagna medlen vinna det afsedda målet.

Jag yrkar bifall till utskottets afstyrkande hemställan.

Herr Persson i Rinkaby: Herr grefve och talman, mine herrar! Då mitt namn icke är nämnt bland reservanterna vid detta utskottsbetänkande, så kunna herrarne sluta sig till att jag varit med om det beslut, hvartill utskottet kommit, och jag skall be att i korthet få angifva skälen härtill.

Då herr Styrlanders motion företogs till behandling, så var utskottet enhälligt af den åsigten, att motionen sådan den förelåg icke kunde bifallas, och under debatten i dag har heller ingen talare, icke ens motionären sjelf, uppträdt för motionen, utan motionären och hans meningsfränder hafva i stället anslutit sig till reservationen. De upplysningar, som vunnits under frågans behandling, hafva emellertid föranlett, att jag ej heller kunnat vara med om reservationen.

En talare på stockholmsbänken har sagt, att staten egde en viss rättighet till de afvittrade hemmanen. Ja, det är ganska troligt, att han som jurist ser saken så, men af de handlingar i frågan, som jag har sett, har jag icke kunnat finna, att staten har större rättighet i detta fall än beträffande hvarje annat hemman, som innehafvaren besitter med full eganderätt. Då dessa hemmansägare bosatte sig i Norrland, så fann man snart, att de icke kunde lefva endast på jordbruket, och staten sökte då komma dem till hjälp genom att dela ut skogar till flere hundra tunnlands areal. Efter hand, som dessa hemmansägare sedan kommo sig före och funno fast bostad i Norrland, sökte de att köpa dessa hemman till skatte, och

Angående skyldighet för bolag, som eger jordbruksfastighet, att erlägga särskild bevillningsafgift.
(Forts.)

*Angående
skylldighet för
bolag, som eger
jordbruks-
fastighet, att
erlägga sär-
skild bevill-
ningsafgift.
(Forts.)*

detta beviljades. Sedan de köpt dem till skatte, kunde de också sälja dem, och jag kan icke förstå, huru staten, som en gång har sålt dessa hemman till andra egare, nu skulle kunna ingripa utan att kränka tredje mans rätt. Det lär i Norrland finnas ett stort antal hemman, som icke blifvit skatteköpta, men på dessa kan naturligtvis icke skogen behandlas på samma sätt. Afven nere i Skåne finnes det hemman, som blifvit inköpta till skatte, men jag har icke hört, att någonting dylikt satts i fråga beträffande dem.

Om man utgår från det förslag af reservanterna, som här föreligger, så skulle Riksdagen anhålla, »det täcktes Kongl. Maj:t taga i öfvervägande, om icke de i Norrland och Dalarne afvittrade hemman, som med eganderätt öfvergått till bolag, borde åsättas bevillning för särskilda förmåner och rättigheter.»

Man kan knappast fatta, huru den omständigheten, att dessa hemman ålades bevillning för särskilda förmåner och rättigheter, skulle kunna hjälpa den betryckta befolkningen i Norrland. Det är ju bolagen, som man skulle pålägga en skatt, så obetydlig, att herrarne knappt kunna göra sig en föreställning derom. Jag har låtit mig berättas, att det i Norrland vanligen tillgår så, att sågverksbolaget först köper skog till afverkning för några hundra tusen kronor och sedan hemmanen för några tusen eller några hundra kronor. Det ligger då i sakens natur, att beskattningen blir ytterst obetydlig och icke skulle åstadkomma någon synnerlig minskning i bolagets inkomst.

Vidare får jag framhålla, att om denna skrifvelse skulle af Riksdagen bifallas och Kongl. Maj:t taga hänsyn till de deri uttalade önskningarne, så vore det första, som komme att sättas i fråga, att få en likartad lagstiftning öfver hela landet. Ty med den utveckling, som Norrland har, och såsom förhållandena nu äro derstädes, är det tydligen omöjligt att draga en bestämd gräns mellan å ena sidan Dalarne och Norrland och å den andra det öfriga riket och säga, att de nedanför denna gräns icke skulle vara underkastade denna lag, utan blott ofvanför den. Det finnes för öfrigt i så godt som alla delar af landet bolag, som drifva annan rörelse tillika med jordbruk och ofta den mest onaturliga. Icke kan man t. ex. säga, att den odling, som de stora sockerbruksaktiebolagen i Skåne bedrifva, är synnerligen rationel, då de i många fall odla betor på en tredjedel af jorden och hafva denna i treskifte. I Norrland lämpar sig jorden för skogsodling och producerar hufvudsakligen skog. Hvarje enskild jordegare bör väl der liksom annorstädes hafva rätt att använda den jord, som han eger, på det sätt, som synes honom lämpligast, och hvaraf han har största möjliga fördel. Jag tycker icke, att det går an att på sätt här är ifrågasatt ingripa i i eganderätten och med en lag — huru välment den än må vara — söka komma åt enskild egendom.

Jag tror också, fastän jag får säga, att det är både på känslans och förståndets väg, som jag kommit till min uppfattning i frågan, att man får akta sig för att låta känslan skena af med förståndet. Man måste hafva en lag äfven öfver känslan, och äfven om känslan

är den allra bästa och aldrig så kraftig, bör man icke af den låta förleda sig att lemna medborgare utan lagligt skydd. Jag tror, att vi lagstiftare måste se till, att känslan och lagen harmoniera med hvarandra.

Om under nuvarande förhållanden bolagen åtnjuta allt för stora fördelar, så är jag säker på att norrlandsrepresentanterna skola kunna hitta på ett sätt att beskatta dem, så att skatten lägges på den rörelse, hvarpå bolagen hafva den verkliga förtjensten, nemligen sjelfva sågverksrörelsen.

Med den uppfattning, jag har, kan jag alltså icke finna det konsekvent att bifalla reservanternas förslag, och skall därför be att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Grefve Hamilton: Blott några få ord. Åtskilliga af de anföranden, som förekommit under debatten, voro så direkt bestraffande rigtade mot mig personligen, att det kanske skulle synas underligt, om jag icke med några ord besvarade dem.

Jag tillät mig i mitt första anförande, bland annat, att yttra, att de frågor, som här föreläge, eller som denna motion berörde, syntes mig vara på väg att afgöras som stämmingsfrågor, och jag varnade härför, då det här gälde viktiga frågor. Jag sade vidare, att denna stämning vore så stark, att det rent af ligger en viss fara i att opponera sig mot densamma. Jag skall villigt erkänna, att, när en person är lifligt öfvertygad om en sak och arbetat för densamma, han kanske med ett visst fog kan taga illa upp, om han karakteriseras som endast en känslomenniska.

Jag ber emellertid att få hembära min tacksamhet till herr Lindhagen, som befriat mig från skyldigheten att modifiera mina uttryck. Visserligen skulle jag mot hans anförande kunna anmärka, att det icke syntes mig precis öfverensstämma med det kanske något gammalmodiga formulär för den parlamentariska umgängestonen, hvarvid jag vant mig.

Hans af ganska starka bravorop beledsagade anförande visade emellertid bättre än något, att det här verkligen är fråga om en stämning, och att denna stämning är så stark, att den, som vågar ifrågasätta att granska de för frågans lösning föreslagna medlen, riskerar att blifva karakteriserad både som en hjertlös menniska och en oduglig embetsman.

Herr Lundström: Herr talman, mina herrar! I slutet af utskottets nu afgifna betänkande står antecknadt, att, jemte andra, jag icke deltagit i bevillningsutskottets slutliga afgörande af denna fråga. Jag anser det då vara min skyldighet nämna, huru jag, för den händelse jag icke just vid tillfället för afgörandet varit förhindrad att närvara, skulle hafva ställt mig gent emot denna sak, och jag vill då tillkännagifva, att jag skulle hafva helt och hållet ställt mig på reservanternas sida och gått med på deras skrifvelseförslag, för hvilket jag förut talat i utskottet.

Man har här redogjort för huru det förhåller sig med afseende

Angående skyldighet för bolag, som eger jordbruksfastighet, att erlagga särskild bevillningsafgift.
(Forts.)

*Angående
skyldighet för
bolag, som eger
jordbruks-
jaktighet, att
erlägga sär-
skild bevill-
ningsafgift.
(Forts.)*

på de i Norrland befintliga s. k. afvittringshemmanen, och jag tror mig kunna äfven för egen del tillägga en del upplysningar rörande dessa hemman. Dessa afvittringshemman, som jag nu äsyftar, utgöras af sådana hemman, som tillkommit i enlighet med den uti reservationen åberopade afvittringsstadgan af år 1824. Förut fans tillstånd för enskilde att å kronoallmänningar upptaga s. k. nybyggen. Dessa nybyggen fingo sedan genom afvittringen sig tilldelade ett visst skogsområde. Men då staten öfverlät jorden till de enskilda nybyggarne, intogs i bestämmelserna derom förbehåll, att dessa skulle årligen verkställa vissa odlings- och nybyggnadsarbeten, och detta kallades att fullgöra sina åboskyldigheter. Kronobetjeningen hade sig ålagdt tillse, att dessa skyldigheter behörigen iakttoges. När det sedermera konstaterats, att åboskyldigheterna fullgjorts, kunde innehafvaren af ett sådant nybygge begära att få detsamma omfördt till skattehemman, och denna omföring till skatte visade, dels att de af staten fordrade åboskyldigheterna blifvit på behörigt sätt fullgjorda, dels ock att staten afsade sig både rätten till kontroll öfver arbetet på dessa nybyggen och dispositionsrätten till den hemmanet tilldelade skogen. Nybyggarne bekommo således full skattemannarätt öfver sina hemman, hvilka på senare tider i ett betänkligt stort antal öfvergått från dem i de norrländska sågverksbolagens händer. I huru stor grad detta skett, är något olika i olika delar af Norrland; i den trakt, jag representerar och känner till, hafva bolagens skogsförvärf egentligen ännu ej skett i så hög grad som i andra delar af Norrland. Men just af denna orsak är jag för min del lifligt med om att bidraga till att göra allt hvad göras kan för att hindra, att bolagens skogsförvärf skola kunna sträcka sig vidare, och det är ju allt skäl att i tid vidtaga anordningar emot det onda, innan det kommit allt för långt. Och den, som på nära håll varit i tillfälle iakttaga, hurusom bolagen alltmer taga skogarne i anspråk för sin industri, under det att sjelfva hemmanen och deras jord mer och mer försummas eller åtminstone icke mer än nått och jemt nödigt är vidmagthållas, särskildt inom de mer aflägsna och inåt landet liggande trakterna, honom må det väl icke förtänkas, om han vill vara med om att söka utfinna något medel emot detta onda. Det medel, som reservanterna föreslagit, är en begäran, att Kongl. Maj:t måtte undersöka och se till, om icke rättigheten att använda skogarne uteslutande till sågverksrörelsens förmån, med åsidosättande af jordens underhåll, skulle kunna anses utgöra en särskild förmån, som borde föranleda en särskild beskattning. Ett sådant yrkande tycker jag vara i sig sjelft så oskyldigt, att jag icke hyser den ringaste farhåga för att, herr talman, härmed anhålla om bifall till reservationen.

Härmed förklarades öfverläggningen afslutad. Derunder hade yrkats 1:o) bifall till utskottets hemställan, 2:o) afslag å nämnda hemställan och bifall i stället till den af herr Fredholm m. fl. afgifna reservationen, samt 3:o) afslag å utskottets hemställan och bifall i stället till det af herr Styrländer under öfverläggningen framställda

förslag. Herr talmannen, som nu gaf propositioner å dessa yrkanden, fann det under 2:o) framställda yrkande vara med öfvervägande ja besvaradt. Som votering likväl begärdes, blef nu, sedan till kontraposition antagits bifall till utskottets hemställan, uppsatt, justerad och anslagen en så lydande voteringsproposition:

Den, som med afslag å hvad bevillningsutskottet hemställt i förvarande utlåtande n:o 24 bifaller den vid betänkan det fogade, af herr Fredholm m. fl. afgifna reservation, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren bifallit utskottets nämnda hemställan.

Voteringen utföll med 117 ja mot 91 nej; och hade kammaren alltså fattat beslut i öfverensstämmelse med ja-propositionens innehåll.

§ 8.

Bevillningsutskottets härefter föredragna betänkande n:o 25, i anledning af väckt motion om tillägg till § 17 i bevillningsförordningen, blef af kammaren godkänt.

§ 9.

Anmäldes och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrifvelse, n:o 43, till Konungen, i anledning af Kongl. Maj:ts i statsverkspropositionen under åttonde hufvudtiteln gjorda framställning om extra anslag för fortsättning af gradmätningen på Spetsbergen.

§ 10.

Justerades protokollsutdrag.

§ 11.

Till bordläggning anmäldes följande inkomna ärenden: statsutskottets utlålanden:

n:o 52, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående indragning till statsverket af den från den så kallade bergsfrälsejorden i Kopparbergs län utgående tågtekarlsräntan;

n:o 53, i anledning af väckt motion angående inlösen af kronotionde, som innehafves under enskild eganderätt;

n:o 54, i anledning af väckt motion angående beviljande af anslag till lånefond för inrättande af tidsenliga fattiggårdar; och

n:o 55, i anledning af väckt motion angående statens öfvertagande af byggnads- och underhållsskyldigheten af den del af Långebro, som icke är belägen inom Gärds härad m. m.;

bevillningsutskottets betänkanden:

n:o 21, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående vissa bestämmelser rörande sjöfarten och gränstrafiken mellan Sverige och Norge;

n:o 26, i anledning af väckt motion angående förhöjning af tullen å vin;

n:o 27, i fråga om ändring i gällande bestämmelser angående bevillningsafgift af bankbolag med sedelutgifningsrätt; och

n:o 28, i anledning af väckta frågor om beviljande af restitution af erlagd tullafgift vid utförsel af sammanmalet rågmjöl samt risgryn;

lagutskottets utlåtanden:

n:o 37, i anledning af väckt motion om ändring i förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871 i syfte att undanrödja vissa med densamma förenade olägenheter för gränskommuner;

n:o 38, i anledning af väckt motion angående ändring af 27 § i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862; och

n:o 39, i anledning af väckt motion angående införande af lika rösträtt och proportionella val vid stadsfullmäktigeval; samt

Andra Kammarens fjerde tillfälliga utskotts utlåtande n:o 17, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utredning, huru genom lagstadgad bokföring m. m. större trygghet mot oredlighet må kunna vinnas.

§ 12.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades grefve *H. E. G. Hamilton* under fyra dagar från och med den 18 innevarande månad samt herr *L. Dahlstedt* under den 20 dennes.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 3,37 e. m.

In fidem

E. Nathorst Böös.

Fredagen den 19 april.Kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 11 innevarande månad.

§ 2.

Anmälades och godkändes lagutskottets förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 37, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af 35 § i förordningen angående inteckning i fast egendom den 16 juni 1875;

n:o 38, i anledning af väckt motion om utarbetande af skärpta lagbestämmelser för uraktlåtenhet att utgifva bidrag till underhåll af oäkta barn;

n:o 39, i anledning af dels väckt motion angående tillägg till § 12 i förordningen om kyrkostämman m. m., dels ock motion angående tillägg till § 16 i förordningen om kommunalstyrelse på landet;

n:o 40, i anledning af väckta motioner om ändring af § 17 i förordningen om kommunalstyrelse på landet samt § 9 i förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd;

n:o 41, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ocker; och

n:o 42, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående förlängning af tiden, under hvilken förordningen den 6 juni 1883 rörande de lappar, som med renar flytta emellan de för-
enade konungarikena Sverige och Norge, skall vara gällande.

•
§ 3.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kongl. Maj:ts proposition angående upplåtelse af den kronan tillkommande jordegareandel i grufva.

§ 4.

Föredrogos, men blefvo åter bordlagda statsutskottets utlåtanden n:is 52, 53, 54 och 55, bevillningsutskottets betänkanden n:is 21, 26, 27 och 28, lagutskottets utlåtanden n:is 37, 38 och 39 samt Andra Kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtande n:o 17.

§ 5.

Justerades protokollsutdrag.

§ 6.

Till bordläggning anmäldes följande inkomna ärenden:

sammansatta stats- och lagutskottets utlåtande n:o 2, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse af 1 och 8 §§ i grufvestadgan den 16 maj 1884; samt lagutskottets utlåtanden:

n:o 40, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar af rättegångsbalken, lag om hvad iakttagas skall i afseende å införande af lagen om ändring i vissa delar af rättegångsbalken, lag om ändring i vissa delar af utskökningslagen, lag om beräkning af fatalietid i visst fall samt lag om offentlighet i visst fall vid förhör inför hofrätt; och

n:o 41, i anledning af väckt motion angående införande af vissa bestämmelser rörande sysslomäns förvaltning af konkursgäldenärs egendom.

§ 7.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *C. G. Österberg* under fyra dagar från och med morgondagen.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 2,45 e. m.

In fidem
E. Nathorst Böös.